

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра економічної кібернетики

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

Магістр

(назва освітнього ступеня)

на тему: «Діагностика фінансового стану підприємства та механізми її
удосконалення (на прикладі ПАТ «ТерА»)»

Виконав(ла): студент(ка) 6 курсу, групи ПКМ-61
спеціальності 051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

(підпис)

Коноба О.М.

(прізвище та ініціали)

Керівник

(підпис)

Берестецька О.М.

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

(підпис)

Берестецька О.М.

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис)

Дмитрів Д.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(підпис)

Співак С.М.

(прізвище та ініціали)

Тернопіль
2022

АНОТАЦІЯ

Коноба О.М. «Діагностика фінансового стану підприємства та механізми її удосконалення (на прикладі ПАТ «ТерА»)». – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка» - Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль. 2022.

Кваліфікаційна робота виконана на 103 аркушах, містить 19 рисунків, 19 таблиць, додатки розміщено на 24 сторінках. В роботі використано 77 літературних джерел.

Об'єкт дослідження – ПАТ «ТерА».

Предмет дослідження – взаємозв'язки та взаємовідносини між суб'єктами в контексті реалізації фінансово-господарської діяльності підприємства.

Методи дослідження – спостереження, порівняння, узагальнення, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, абстрагування, моделювання, математичні методи дослідження

В першому розділі розкрито сутність, принципи, різновиди та методи діагностики фінансового стану підприємства.

В другому розділі проведено аналіз діяльності ПАТ «ТерА», здійснено оцінку показників його фінансового стану та з'ясовано ймовірності настання банкрутства на підприємстві.

В третьому розділі обґрунтовано необхідність проведення інтегральної оцінки фінансового стану ПАТ «ТерА», яка дасть можливість спрогнозувати рівень фінансового стану на майбутні періоди.

Ключові слова: БАНКРУТСТВО, ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ, ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ, ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОПОЖНОСТІ, ПРИБУТКОВІСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА, ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ.

ANNOTATION

Konoba O.M. Diagnostics of the enterprise's financial state and the mechanisms of its improvement (PJSC "TerA" as a case study) - Manuscript.

Research for obtaining a master's degree in specialty 051 «Economics» - Ternopil National Technical University named after Ivan Pulyu. - Ternopil. 2022.

The qualification work is completed on 103 sheets, contains 19 figures, 19 tables, appendices are placed on 24 pages. The work uses 77 literary sources.

The object of the research is TerA PJSC.

The subject of the research is interrelationships and relationships between subjects in the context of the implementation of the financial and economic activities of the enterprise.

Research methods - observation, comparison, generalization, analysis and synthesis, induction and deduction, abstraction, modeling, mathematical research methods

The first chapter reveals the essence, principles, types and methods of diagnosing the financial state of the enterprise.

In the second section, an analysis of the activities of PJSC «TerA» was carried out, the indicators of its financial condition were evaluated and the probability of bankruptcy at the enterprise was clarified.

In the third section, the necessity of conducting an integral assessment of the financial condition of PJSC «TerA» is substantiated, which will make it possible to forecast the level of the financial condition for future periods.

Keywords: crash, diagnostics of the financial state, integral indicator of financial stability, indicators of liquidity and solvency, profitability, profitability, financial state of the enterprise, financial indicators.

ЗМІСТ	
ВСТУП	7
<i>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ</i>	10
1.1. Сутність, принципи та різновиди діагностики фінансового стану підприємства	10
1.2. Характеристика основних засобів діагностики фінансового стану підприємства	15
1.3. Сучасні методи діагностики фінансового стану підприємства	22
<i>АНАЛІТИКО-РОЗРАХУНКОВИЙ РОЗДІЛ</i>	24
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «ТерА»	24
2.2. Оцінка показників фінансового стану підприємства	32
2.3. Аналіз ймовірності настання банкрутства на підприємстві	38
<i>ПРОЄКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ</i>	45
3.1. Удосконалення інструментарію діагностики фінансового стану підприємства	45
3.2. Розробка проєкту та економічний ефект заходів покращення основних показників фінансового стану підприємства	51
3.3. Прогнозування показників фінансового стану підприємства	59
<i>ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ</i>	68
4.1. Організація охорони праці на ПрАТ «ТерА»	68
4.2. Організація фінансування та матеріального забезпечення заходів цивільного захисту працівників підприємства	69
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Актуальність теми обумовлена тим, що в сучасних умовах, військового вторгнення РФ на територію незалежної України, діагностувати чи прогнозувати фінансовий стан підприємства досить складно, оскільки війна створює форс-мажорні обставини, які передбачають не тільки скорочення обсягів активної діяльності підприємства, але й можливу повну його зупинку і навіть безповоротну втрату майна чи ресурсів.

Практика повномасштабної війни показала, що воєнний стан не завжди є кризою для бізнесу, адже якщо бути гнучким і швидко реагувати на ринкові зміни формується можливість продовжувати роботу бізнесу, створювати умови для збереження активів та ресурсів і навіть їх розвитку.

Безумовно, діяльність будь-якого підприємства в цих умовах повинна бути виваженою і враховувати численну кількість ризиків та непередбачуваних обставин, аналіз фінансового стану та результатів діяльності повинен будуватися на можливості формування «фінансових подушок безпеки», які дозволять швидко реагувати на непередбачувані ситуації, зокрема на можливу втрату майна, трудових та матеріальних ресурсів, на пошук альтернативних варіантів заробітку та можливість кооперацій з іншими учасниками ринку. Саме тому ті підприємства, які в умовах війни постійно слідкують за зовнішніми викликами і, відповідно, до них налаштовують власну операційну та фінансову діяльність, і як наслідок, мають хорошу можливість не тільки вижити, але й бути фінансово успішним. В даному контексті актуалізується необхідність повноцінної діагностики показників фінансового стану, а також вироблення напрямів його покращення.

Питанням дослідження методів діагностики фінансового стану підприємства займалися відомі науковці Л.І.Бровко, О.А.Чепіга, Ю.А.Гайбура, Л.А.Загнітко, С.С.Гринкевич, І.В.Литвинець, Н.О.Захарова, В.П.Кодацький, Я.О.Кость, О.М.Кузьміна, М.І.Лагун, О.В.Мицак, В.П.Москаленко, О.Є.Найденко, Н.Н.Пойда - Носик, О.В.Расвєнева, С.О.Степурина та інші.

Метою написання кваліфікаційної роботи є комплексне дослідження теоретичних основ та практичних аспектів діагностики фінансового стану підприємства, а також визначення шляхів його покращення у перспективному періоді.

Виходячи із актуальності обраної теми роботи та мети дослідження основними завданнями є:

- означення сутності, принципів та різновидів діагностики фінансового стану підприємства;
- узагальнення методів діагностики фінансового стану підприємства;
- організаційно-економічна характеристика ПрАТ «ТерА»;
- оцінка показників фінансового стану підприємства;
- аналіз ймовірності настання банкрутства;
- розробка проєкту та визначення економічного ефекту заходів покращення основних показників фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження виступає фінансово-господарська діяльність та фінансовий стан ПрАТ «ТерА», яке здійснює виробничо-господарську діяльність у сфері виробництва та реалізації кондитерської продукції.

Предмет дослідження – взаємозв'язки та взаємовідносини між суб'єктами в контексті реалізації фінансово-господарської діяльності підприємства.

Інформаційною базою даного дослідження є науково-періодична література, Інтернет - джерела, статистичні дані ПрАТ «ТерА».

Основними методами, що використовувалися при написанні кваліфікаційної роботи стали спостереження, порівняння, узагальнення, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, абстрагування, моделювання, математичні методи дослідження.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає у тому, що основні результати представленого дослідження можуть бути використані для удосконалення діагностики фінансового стану ПрАТ «ТерА».

Наукова новизна роботи полягає в розробленні та економічному обґрунтуванні інвестиційного проєкту оновлення виробничого потенціалу та

введені нової продукції ТМ «ТерА», реалізація якого дасть можливість збільшити прибутковість підприємства у перспективному періоді.

Кваліфікаційна робота розміщена на 103 сторінках основного тексту, складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, додатків і списку використаних джерел, який налічує 77 позицій. Для наочного відображення основні результати дослідження представлено 19 таблицями, 19 рисунками та 9 додатками.

Апробація результатів кваліфікаційної магістерської роботи. За результатами дослідження опубліковано тези доповіді на тему: «Діагностика фінансового стану підприємства». Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства». Тернопіль, 6 - 7 грудня 2022.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1. Сутність, принципи та різновиди діагностики фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства виступає різнобічною характеристикою якості реалізації його операційної та фінансової діяльності, яка визначає особливості руху, основні складові та раціональне використання наявних фінансових ресурсів, ефективність фінансово-господарських взаємовідносин із використанням системи показників, як на визначений період часу, так і в динаміці.

Найбільш важливим завданням здійснення діагностики фінансового становища підприємства є проведення оцінки його ліквідності та платоспроможності, а також реалізації комплексного аналізу, що забезпечить задоволення його внутрішніх та зовнішніх користувачів.

Економічна енциклопедія визначає фінансову діагностику підприємства, як оцінку та аналіз фінансово-економічних показників функціонування підприємства, із вивченням важливих результатів, повної інформації із метою виявлення резервів росту та визначення перспектив його розвитку й наслідків реалізації поточних управлінських рішень [25, с.240].

Одним із найбільш стратегічно важливих понять, як зазначають науковці О.В. Раєвнева і С.О.Степуріна, є наступне: «Діагностика економічної системи виступає, як сукупність різного роду досліджень в аспекті визначення цілей та напрямів функціонування підприємства, методів їх досягнення, а також виявлення недоліків» [58, с.75]. Дане трактування є досить стислим та не визначає у повній мірі, усі аспекти досліджуваного поняття.

Таке поняття як «фінансова діагностика підприємства» виступає синонімом до визначення сутності «діагностика фінансового стану підприємства». В даному аспекті, науковець С.В.Приймак у [56, с.6] вважає, що «фінансова діагностика є важливим процесом ідентифікації якісних параметрів

фінансового стану підприємства, а також визначення ключових факторів впливу на фінансові параметри підприємства».

Узагальнюючи результати аналізу даної дефініції, необхідно відмітити ряд підходів щодо визначення поняття «Діагностика фінансового стану підприємства», основні серед них згруповано у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Трактування поняття «Діагностика фінансового стану підприємства»

Автор	Визначення поняття автором з посиланням на джерело
Бень Т.Г.	Діагностика – це оцінка фінансового стану підприємства за допомогою поглибленого та експрес-аналізу, які виявляють проблемні зони підприємства і причини їх виникнення [2, с.55].
Лігоненко Л.О.	Діагностика фінансового стану – це не тільки дослідження минулого та теперішнього стану підприємства, а й передбачення ймовірного розвитку ситуації у внутрішньому та зовнішньому оточенні.[25, с.242].
Миценко Н.Г., Сорока У.П.	Діагностика фінансового стану - це процес оцінки стану об'єкта, його ліквідності та платоспроможності за допомогою методики експрес-аналізу і поглибленого аналізу [40, с.193].
Сметанюк О.А.	Під діагностикою фінансового стану підприємства розуміється ідентифікація стану об'єкта через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, направлених на виявлення домінантних факторів такого стану[65, с.129].
Швиданенко Г.О.	Діагностика - це процес розпізнавання кризових явищ у діяльності підприємства на основі локальних змін, встановлених залежностей, а також особливо помітних процесів поточної діяльності підприємства [76, с.16].

На основі дослідження вищезазначених визначень досліджуваного поняття слід представити власне: діагностика фінансового стану підприємства – це можливість ідентифікувати поточний фінансовий стан підприємства шляхом використання інструментарію дослідження, із метою визначення та виявлення, а також встановлення основних причин його порушення, з можливістю в подальшому прогнозувати показники фінансового стану на різноманітних відрізках часу, тобто в динаміці.

Виходячи із мети та ключових завдань необхідно відзначити основні функції діагностики фінансового стану підприємства, а саме:

- зменшення інформаційної асиметрії між особами, відповідальними за прийняття фінансових рішень та об'єктом управління;
- здійснення прогнозування фінансового стану підприємства;

- ідентифікація ключових чинників, котрі впливають на покращення параметрів фінансового стану підприємства.

Для реалізації діагностики фінансових показників важливим є дослідження методичного інструментарію. Враховуючи пропозиції методів фінансового аналізу, запропонованих О.Є. Найденко, а також методичних підходів до діагностики фінансового стану запропонованих С.В. Приймак, створено схему залежності, відзначаючи ключові методи діагностування, що подані на рис.1.1.

Отже, існує ряд методів фінансової діагностики підприємства, зокрема: бальної оцінки, традиційний та математично-статистичне оцінювання показників фінансового стану.

Рис 1.1. Методи діагностики фінансового стану підприємства [45, с.163]

Основні принципи здійснення фінансової діагностики чітко розкриті науковцями О.В. Раєвською та С.О.Степуріною, які наголошують на наявності чотирьох принципів, а саме:

- принцип ієрархічності, що належить до основних завдань фінансової діагностики, що визначає різноманітні її види;
- принцип регулярності фінансової діагностики;

- принцип реалізації нових завдань;
- принцип економічної доцільності.

Принцип завершеності, крім згаданих вище, відображає наслідок здійснення економічних процесів пов'язаних із діагностикою фінансового стану підприємства та визначає взаємодію ряду принципів діагностики, важливість та необхідність завершеності даної взаємодії, а саме: встановлення результату, визначення подальших коригувальних дій, врахування можливостей розвитку, обґрунтування нових задач. Схематично це показано на рис. 1.2.

Рис.1.2. Взаємозв'язок принципів діагностики фінансового стану
[20, с.29]

В сучасних умовах надзвичайно важливого та стратегічного значення має розвиток ключових засобів реалізації фінансової діагностики і на даній основі розвиток її різновидів. Зокрема, Ю.С. Копчак у [20, с.29] зазначає те, що фінансова діагностика передбачає реалізацію двох основних етапів, а саме:

- експрес-діагностика;
- фундаментальна діагностика.

Дані етапи за своєю суттю є різними, проте мета їх реалізації одна –

здійснення комплексної фінансової діагностики.

Фінансова діагностика може реалізовуватися на основі використання даних різних періодів. За періодом її здійснення слід виділяти: діагностика майбутнього фінансового стану або прогнозування; діагностика минулого фінансового стану; діагностика поточного фінансового стану. На основі здійснення аналізу користувачів фінансової звітності з метою здійснення діагностики у відповідності до суб'єкта можна виділити – внутрішню та зовнішню діагностику, а у відповідності до ступеня зацікавленості – з прямим та непрямим фінансовим інтересом, або без фінансового інтересу (рис.1.3).

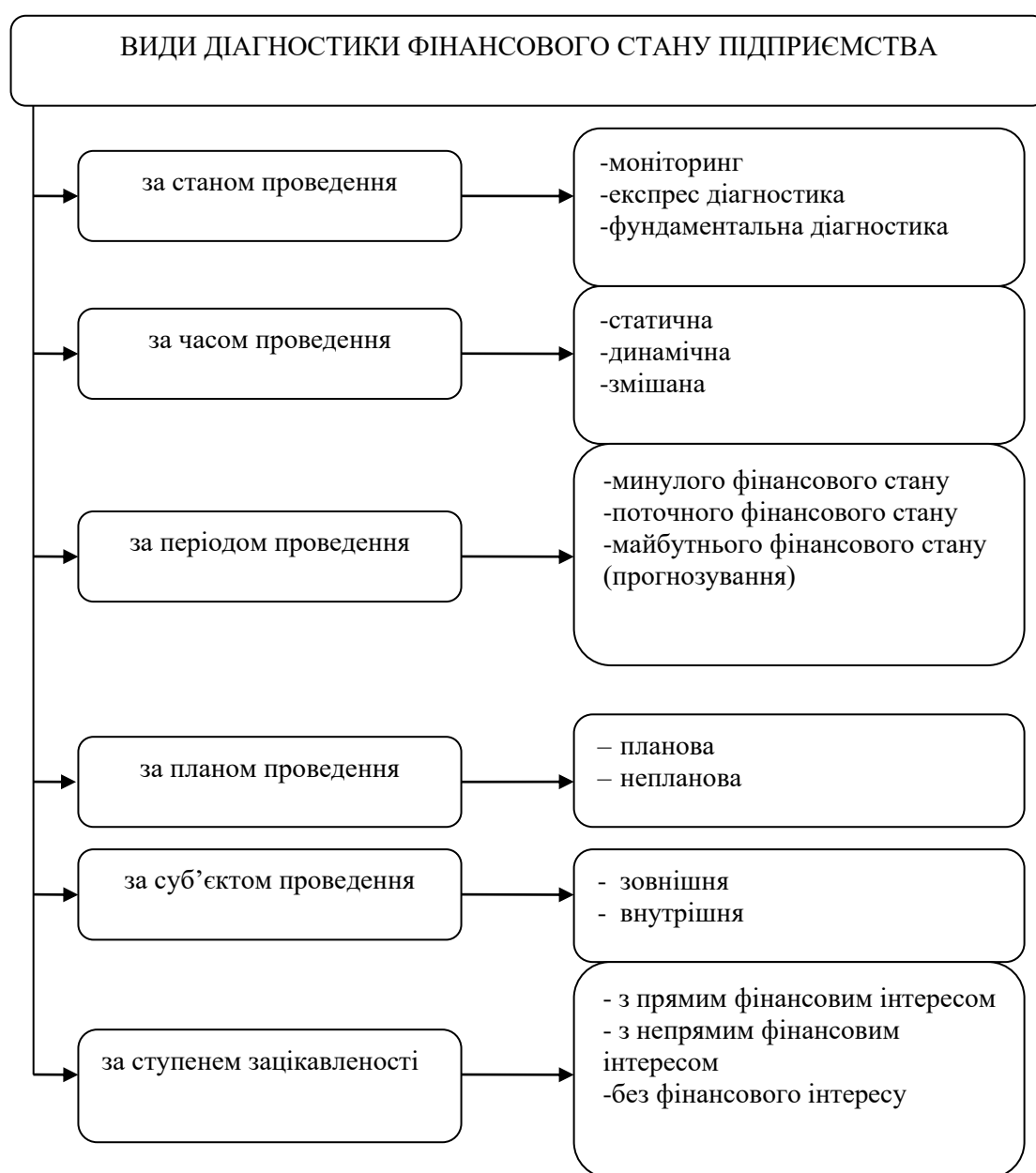

Рис. 1.3. Види діагностики фінансового стану підприємства [1, с.145]

Комплексну систему фінансової діагностики подано у додатку А, при цьому ключовою основою зазначеної системи виступає інформація про стан середовища функціонування підприємства, а також фінансова звітність за попередні роки.

Так, діагностика фінансового стану реалізована на підприємстві покликана забезпечувати аналіз, комплексне виявлення, ліквідування та прогнозування проблем підприємств з метою забезпечення прийняття випереджуючих управлінських рішень, спрямованих на досягнення його стратегічних та тактичних цілей. Безпосередньо визначення принципів, методів, функцій та різновидів фінансової діагностики дозволяє точно поставити діагноз та визначати ключові причини будь-яких негативних або позитивних показників та тенденцій, а вміння здійснити аналіз фінансового стану дозволяє підприємству підтримувати стійкий його розвиток.

1.2. Характеристика основних засобів діагностики фінансового стану підприємства

В науковій літературі досить широко представлений методичний інструментарій, а також досліджено та розроблено значну кількість різного роду засобів фінансової діагностики (комплексної оцінки та аналізу, із використанням інтегрального показника). Ряд вітчизняних та зарубіжних науковців [28, 49, 69] рекомендують реалізовувати фінансову діагностику у двох різновидах – поглиблену та експрес-діагностику, що представлено на рис.1.4.

У відповідності до рис.1.4. використання зазначеного алгоритму фінансової діагностики дає можливість поетапно здійснити дослідження та узагальнити фінансово-економічний стан даного підприємства, а й також визначити ефективність його різноманітних напрямів реалізації діяльності.

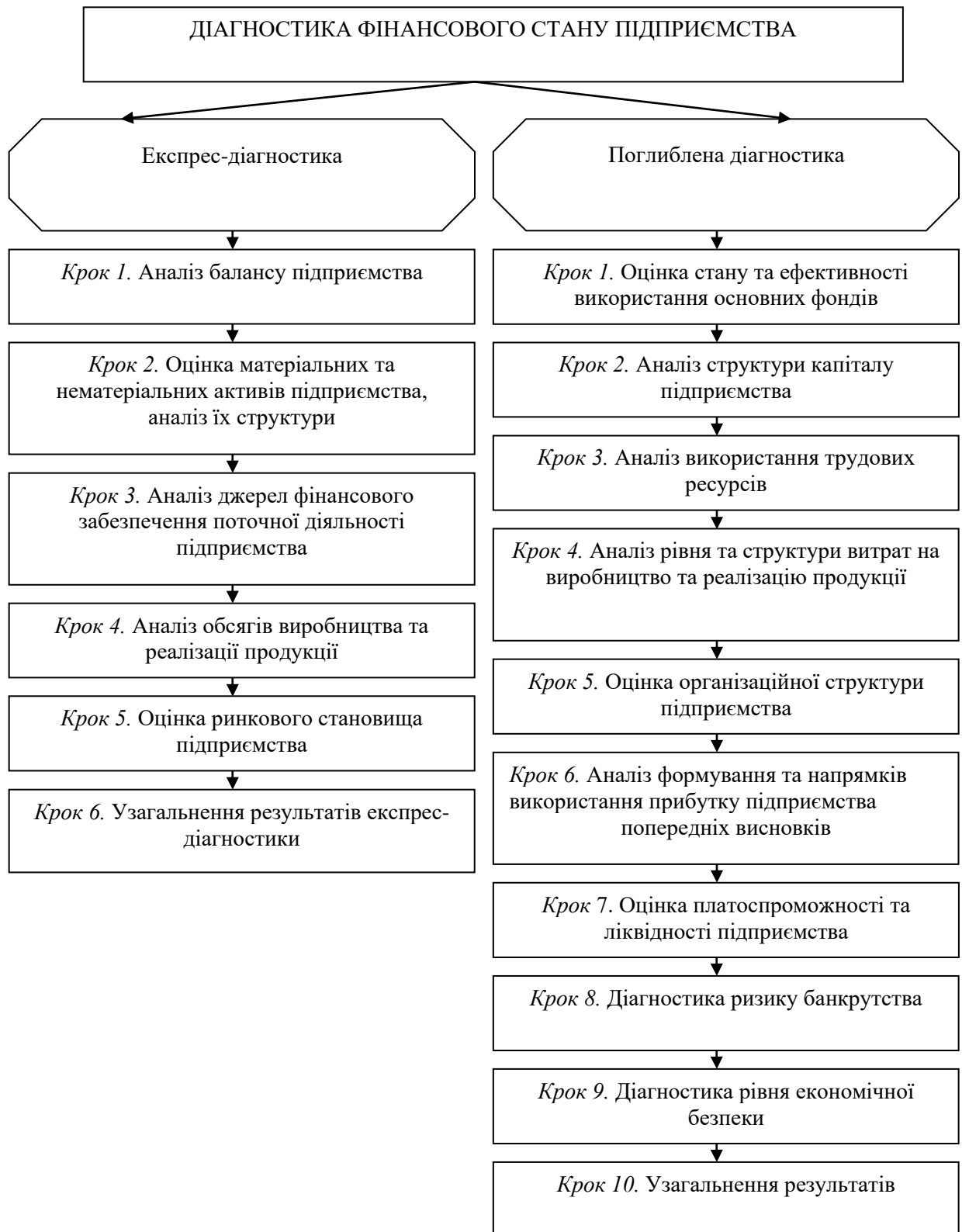

Рис. 1.4. Алгоритм проведення експрес - та поглибленої діагностики фінансового стану підприємства [72, с.114]

Науковці виділяють різні групи показників аналізу керуючись визначеним класифікаційним критерієм. Зокрема, низка авторів [7, 8, 13, 31, 49]

при формуванні ключових напрямів реалізації механізму фінансової діагностики беруть до уваги наявність різноманітних груп стейкхолдерів, на які орієнтована дана інформація, зокрема: інвестори, акціонери, кредитори, управлінці та персонал.

Визначено те, що найбільш поширеними із різноманітності вибору стали показники фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, ділової активності, оцінювання узагальнюючих фінансових результатів й показників рентабельності підприємства, а також порівняння їх із поточними показниками в динаміці.

Під час визначення основних напрямків діагностики фінансового стану підприємства та формування системи фінансових показників потрібно виходити з мети дослідження, тобто, для яких цілей виконується діагностика: чи для встановлення його конкурентоспроможності, чи для визначення кредитоспроможності підприємства або для діагностики ймовірності банкрутства.

На наше переконання у відповідності до представленого напрямку необхідно визначати і передбачати розрахунок таких показників, що дають змогу інтегровано й комплексно проаналізувати майновий стан підприємства, грошові потоки, платоспроможність та його фінансову стійкість. Цілком достатньо та досить інформативним є визначення таких показників, як коефіцієнт стійкого фінансування, концентрації позикового капіталу, забезпеченості власними обіговими коштами, маневреності власних обігових коштів та інші (додаток Б).

Наступна група показників діагностики у відповідності до методичних розроблень, що використовують основні індикатори фінансового стану – це коефіцієнти ліквідності та платоспроможності. Ліквідність активів є важливим критерієм і визначає необхідність покриття поточних та майбутніх зобов'язань підприємства, зокрема акцентується увага на наступних коефіцієнтах – покриття, абсолютної та відносної ліквідності, швидкої ліквідності, загальної платоспроможності та інше (додаток В).

В аспекті загальної оцінки платоспроможності підприємства слід визначати частину зобов'язань за рахунок елементів обігових активів, при цьому найбільш важливішим є знання того, що загальна величина власних оборотних засобів повинна перевищувати короткотермінову заборгованість. Відповідно, при оцінюванні досліджуваного напрямку слід визначати коефіцієнт покриття та інший більш жорсткіший критерій – показник абсолютної ліквідності підприємства (додаток Г).

І, ключова група показників фінансової діагностики підприємства, яка, на наш погляд, обов'язково повинна бути застосована до використання – показники результативності діяльності (додаток Д).

Поряд із зазначеним інструментарієм фінансової діагностики підприємства в практиці функціонування суб'єктів виділяють статико-динамічний підхід. Згідно визначеному засобу реалізації фінансової діагностики підприємства (S_p) динамізм його функціонування, тобто його залежність від часового періоду t , у загальному виді можна визначити наступним чином [77]:

$$S_d = S(t), \quad t \in \Delta T, \quad (1.1)$$

де $S(t)$ - зміна стану підприємства;

ΔT - проміжок часу, за який оцінюється підприємство.

У свою чергу, статика підприємства (S_c), тобто його стан у фіксований момент часу $t = t_b$ має такий вигляд [34, с.93]:

$$S_c = S(t), \quad t = t_i, \quad (1.2)$$

де t_i - i -й фіксований момент часу.

Все частіше у теорії та практиці здійснення діагностики фінансового стану реалізовується динамічний підхід. Його раціональність під час оцінки фінансового стану обґрунтовується «золотим правилом економіки» [34, с.94]:

$$T^{\Pi} > T^{OP} > T^A > 100\%, \quad (1.3)$$

де $T^П$, T^{OP} , T^A - відповідно темпи росту в звітному періоді в порівнянні з попереднім періодом прибутку, обсягу реалізації і активів підприємства.

Зазначене співвідношення означає те, що для більш успішного та ефективного функціонування підприємства важливо використати ряд умов, а саме:

- забезпечити постійне та поступове зростання активів;
- обсяг реалізації продукції повинен збільшуватися більш високими темпами, ніж приріст активів;
- загальна прибутковість підприємства від усіх різновидів діяльності повинна збільшувати більш значними темпами, ніж приріст розміру реалізації продукції [34, с.95].

Досить цікавою та привабливою є модель фінансової діагностики науковців А.В. Матвійчука та О.А. Сметанюк із використанням інструментарію нечіткої логіки [64, с.106]. Вона дає можливість здійснити оцінку достовірності фінансової звітності підприємства.

Рис 1.5. Структурна модель діагностики фінансового стану із застосуванням інструментарію нечіткої логіки [64, с.109]

На рисунку 1.5. представлено зазначену модель, яка визначає якісні та кількісні параметри функціонування підприємства.

Науковці у власних дослідженнях використовували зарубіжні методичні основи, в основу яких покладені факторні моделі здійснення прогнозування розміру банкрутства підприємства [72, с.115].

Серед представлених у науковому обігу, найбільш простішою є двофакторна модель оцінювання ймовірності настання банкрутства підприємства, яка передбачає визначення коефіцієнта Z і має вигляд:

$$Z = -0,3877 - 1,0736k_{зл} + 0,579q_{пк} , \quad (1.4)$$

де $k_{зл}$ — показник загальної ліквідності;

$q_{пк}$ — частка позикових коштів у загальній величині пасиву балансу.

Згідно двофакторної моделі, ймовірність настання банкрутства підприємства є досить незначною за будь-якого від'ємного значення показника Z , і, відповідно, значною коли $Z > 1$ [69, с.179].

Дещо більш обґрунтованою та поширеною є відома п'ятифакторна модель Альтмана, за якою із високою вірогідністю можна розподілити підприємства на ті, котрі працюють досить стабільно та ті, які знаходяться на межі банкрутства. Формула розрахунку Z -індексу Альтмана наступна:

$$Z = 3,3K_1 + 0,99K_2 + 0,6K_3 + 1,4K_4 + 1,2K_5, \quad (1.5)$$

де 3,3; 0,99; 0,6; 1,4 і 1,2 — коефіцієнти регресії, що характеризують міру впливу на індекс « Z »;

K_1 - визначає прибутковість капіталу;

K_2 - відображає дохідність підприємства;

K_3 - визначає структуру капіталу фірми;

K_4 - відображає рівень чистої прибутковості виробництва (діяльності);

K_5 - характеризує структуру капіталу [25, с.241].

Для здійснення діагностики ймовірності настання банкрутства підприємства показник «Z» слід порівнювати із критичним його значенням. Для більш точнішого визначення ймовірності настання банкрутства використовують таблицю 1.2.

Таблиця 1.2

Ступінь ймовірності настання банкрутства підприємства (за індексом Е. Альтмана) [25, с.242].

Значення індексу «Z»	Ступінь ймовірності банкрутства
1,8 і нижче	Дуже висока
від 1,81 до 2,6	Висока
від 2,61 до 2,9	Достатньо ймовірна
від 2,91 до 3,0 і вище	Дуже низька

Отже, ранжування дає можливість здійснити розподіл підприємства за ступінню ймовірності настання банкрутства. Поряд із цим, часто виникає потреба визначати специфіку галузі, а відтак визначати іншу шкалу градації індексів.

З метою повноцінного та своєчасного визначення тенденцій формування незадовільної структури балансу підприємства, слід вживати випереджувальні заходи, орієнтовані на запобігання потенційному банкрутству підприємства, при цьому проводиться експрес-діагностика поточного фінансового стану підприємства, тобто фінансовий моніторинг із використанням коефіцієнта Бівера.

Коефіцієнт Бівера (Кб) визначається як співвідношення різниці між чистим прибутком підприємства та нарахованою амортизацією до суми поточних і довгострокових зобов'язань. Основною ознакою формування незадовільної структури балансу підприємства є таке його фінансово-економічне становище, у відповідності до якого протягом тривалого часу (1,5—2 роки) показник Бівера не перевищує значення 0,2, що виявляє небажане скорочення питомої ваги прибутку, котра спрямовує свою діяльність на розвиток виробництва. Зазначена тенденція в кінцевому результаті призводить до незадовільної структури балансу, відповідно підприємство починає працювати в борг і коефіцієнт його

забезпеченості власними засобами стає меншим показника 0,1.

Отже, необхідно відмітити різноманітність методичного інструментарію діагностики фінансового стану підприємства, при чому найбільш ефективним, в сучасних умовах, є використання традиційних підходів оцінювання із визначенням ключових показників: майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності, рентабельності підприємства.

1.3. Сучасні методи діагностики фінансового стану підприємства

Для визначення та подальшого вирішення проблем фінансово-господарської діяльності підприємства найбільш важливим є проведення оцінювання та аналізу показників фінансового стану підприємства, котрий формується під впливом чинників зовнішнього та внутрішнього порядку. З однієї сторони, фінансовий стан виступає фінансовим результатом господарської діяльності підприємства, а також свідчить про його набутки та основні досягнення, а з іншої сторони визначає резерви та передумови подальшого розвитку підприємства.

Дослідження наукової літератури [40, 44, 67] визначило різноманітні методи та підходи оцінювання фінансово-економічного стану підприємства: перший передбачає оцінювання діяльності підприємства із використанням синтетичного показника, мінімізація або максимізація якого стимулюватиме прийняття найбільш оптимального рішення серед альтернатив. В якості зазначених показників рекомендують використовувати показники обсягів продажу, собівартості реалізації продукції, чистого прибутку та наявності основного капіталу та власного капіталу тощо.

Другий підхід до оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства ґрунтується на використанні системи показників, котрі всебічно відображають поточний стан та напрями розвитку діяльності

підприємства [72, с. 111]. Зокрема такими показниками є показники майнового стану, платоспроможності та ліквідності, ділової активності та рентабельності.

Важливим етапом виступає розроблення та реалізація стратегії розвитку підприємства після врахування результатів діагностики. Зазначена стратегія повинна складатися із ряду етапів, представлених у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Алгоритм поетапної розробки стратегії розвитку підприємства на основі діагностики фінансового стану [68, с.72]

1-й етап	Вивчення ринку та прогнозування його розвитку в майбутньому: економічної ситуації в країні і фінансової стабільності учасників ринку.
2-й етап	Визначення основної мети розвитку підприємства: ідентифікація критеріїв, за якими буде досягатись поставлена мета
3-й етап	Оцінка зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства (проведення детального SWOT-аналізу).
4-й етап	Вибір оптимального варіанта здійснення аналізу фінансового стану.
5-й етап	Діагностика фінансового стану підприємства: проведення аналізу майнового стану, ліквідності та платоспроможності, рентабельності та ділової активності.
6-й етап	На основі проведеного аналізу в 4-му етапі визначається оцінка фінансового стану, яка формується на основі інтегрального показника.
7-й етап	Вибір і розробка стратегії розвитку. Залежить від отриманих значень. Якщо поточний фінансовий стан не відповідає нормативам, тоді стратегія має бути націлена на підвищення тих чи інших показників. Якщо ж поточний фінансовий стан високий, тоді стратегія може бути спрямована на розвиток і розширення діяльності.

Зазначений алгоритм дає широкі можливості поетапно ухвалювати ефективні та раціональні управлінські рішення в аспекті реалізації розвитку підприємства, враховуючи фінансово-економічний стан держави і внутрішній фінансовий стан та зовнішнє середовище діяльності підприємства.

АНАЛІТИЧНО – РОЗРАХУНКОВИЙ РОЗДІЛ

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «ТерА»

На сьогоднішній день кондитерська галузь є однією із розвинутих у складі харчової промисловості України. Ринок кондитерських виробів є найпопулярнішим у харчовій промисловості, а сучасні кондитерські вироби все більше приваблюють споживача і своїм виглядом, і запахом, і смаком. Тим більше, ці вироби є незамінним атрибутом усіх свят і приводів, а також пам'ятним подарунком для гостей та туристів, адже викликають відповідні асоціації в кожній людині.

Об'єктом дослідження виступає ПрАТ «ТерА» – це підприємство, яке є складовою частиною соціально-економічного комплексу Тернопільської області й України в цілому. Товариство – Тернопільська кондитерська фабрика, засновано відповідно до наказу регіонального відділення фонду державного майна України по Тернопільській області від 06.02.1996 року. В липні 2005 року, у відповідності з рішенням Загальних зборів акціонерів, товариство перейменоване у ВАТ – ТерА, у лютому 2011 року у ПАТ – ТерА, а у вересні 2016 року – у ПрАТ – ТерА.

Тернопільське ПрАТ «ТерА» спеціалізується на виробництві кондитерських виробів, має певну організаційну структуру, яку подано на рисунку 2.1. Отже, бачимо, що підприємство очолюють учасники товариства, які мають певний пай в частці підприємства, вони ж призначають виконавчого директора ПрАТ «ТерА».

Директор має досить великі повноваження, він призначає і звільняє начальників відділів, в його повноваження входить визначати напрямки розвитку підприємства. Також існують досить різноманітні відділи:

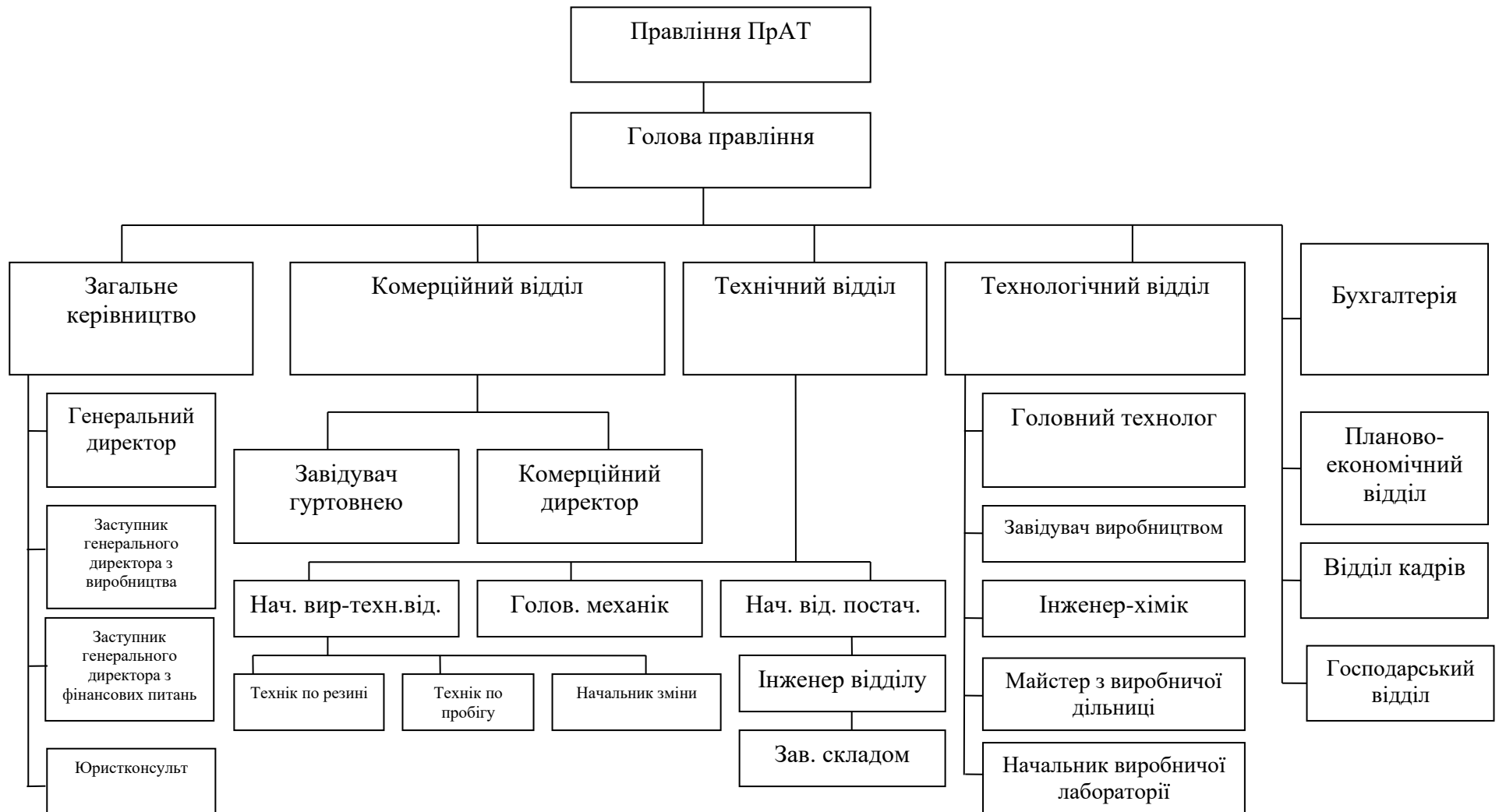

Рис 2.1. Організаційна структура ПрАТ «ТерА» [47]

відділ кадрів, відділ постачання та збуту, виробничий відділ, планово-економічний відділ, автотранспортний відділ і бухгалтерія.

Відділ кадрів приймає та оформляє на роботу працівників підприємства, слідкує за професійною підготовкою прийнятих кадрів, проводить атестації кадрів раз на рік.

На підприємстві є бухгалтерія, яку очолює головний бухгалтер, крім якого у відділі працює 2 бухгалтера, один із яких слідкує за складанням звітності, інший проводить нарахування і оформлення платіжок.

Відділ постачання та збуту реалізовує збутову політику та забезпечує постачання сировини та матеріалів на підприємство. Відділ очолює начальник, котрий має в своєму віданні працівників служби постачання та маркетологів.

Також на підприємстві є планово – економічний відділ, що безпосередньо контролює фінансову роботу, яка проводиться на підприємстві. В його компетенцію входить складання фінансових планів, здійснення фінансового аналізу та контролю у господарській діяльності ПрАТ «ТерА».

Фінансові плани складаються головним економістом щоквартально і включають в себе обсяги реалізації продукції, а також обсяги автоперевезень за вказаний період. Фінансові плани узгоджується із директором підприємства при безпосередній участі головного бухгалтера.

В кінці року планово – економічним відділом здійснюється економічний аналіз діяльності підприємства, зокрема з'ясовуються фінансові результати підприємства за рік, оцінюється фінансовий стан в порівнянні із попередніми роками і відштовхуючись від показників формується фінансова стратегія підприємства на наступні періоди. Окрім зазначеного, планово-економічний відділ складає інвестиційно-інноваційні проєкти і бізнес – плани під них.

Для дослідження фінансово-економічного становища ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр. здійснимо оцінювання показників діяльності підприємства (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1

Основні фінансово-економічні показники діяльності ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр., тис.грн. або %

Показник	Роки				Абсолютний приріст				Відносний приріст			
	2017	2018	2019	2020	2018- 2017	2019- 2018	2020- 2019	2020- 2017	2018- 2017	2019- 2018	2020- 2019	2020- 2017
Вартість активів (пасивів)	11336	9090	10124	12351	-2246	1034	2227	1015	-19,81	11,38	22	8,95
Вартість основних засобів	3088	2486	3254	4152	-602	768	898	1064	-19,49	30,89	27,6	34,46
Запаси та готова продукція	4815	4978	4234	4752	163	-744	518	-63	3,39	-14,95	12,23	-1,31
Вартість власного капіталу	5780	-2236	-2334	-2210	-8016	-98	124	-7990	-138,69	4,38	-5,31	-138,24
Вартість реалізованої продукції	54350	49495	42774	44291	-4855	-6721	1517	-10059	-8,93	-13,58	3,55	-18,51
Собівартість реалізованої продукції	45202	44668	47596	47897	-534	2928	301	2695	-1,18	6,56	0,63	5,96
Питома вага собівартості в структурі реалізації продукції, %	83,17	90,25	111,27	108,14	7,08	21,03	-3,13	24,97	8,51	23,3	-2,81	30,03
Інші операційні витрати	1583	273	324	353	-1310	51	29	-1230	-82,75	18,68	8,95	-77,7
Кредиторська заборгованість	5556	11326	12458	14561	5770	1132	2103	9005	103,85	9,99	16,88	162,08
Дебіторська заборгованість	2716	1179	1671	2434	-1537	492	763	-282	-56,59	41,73	45,66	-10,38
Чистий прибуток	-788	-8016	-98	124	-7228	7918	222	912	917,26	-98,78	-226,53	-115,74
Рентабельність реалізації, %	-1,45	-16,2	-0,23	0,28	-14,75	15,97	0,51	1,73	1017,04	-98,59	-222,2	-119,31
Рентабельність активів, %	-6,95	-88,18	-0,97	1	-81,23	87,22	1,97	7,96	1168,61	-98,9	-203,72	-114,44

Досліджуючи дані представлені у таблиці 2.1. необхідно відмітити зростання загального обсягу активів підприємства, відповідне значення показника збільшується на 1015 тис.грн. протягом усього досліджуваного періоду та на 2227 тис.грн. за останні два роки. Зокрема, приріст показника спостерігається із значення 11336 тис.грн. у 2017 році до рівня 12351 тис.грн. у 2020 році, при цьому відносний приріст показника становив 8,95%.

В структурі активів даного підприємства необхідно відзначити зростання загальної вартості основних засобів підприємства, якщо у 2017 році показник становив 3088 тис.грн., то у звітному році значення показника становило 4152 тис.грн., приріст показника становив 1064 тис.грн. у абсолютному вимірі та 34,46% у відносних показниках. Зростання основних засобів засвідчує приріст виробничого капіталу та модернізацію основних засобів для підвищення продуктивності виробництва основної продукції підприємства.

Підприємство здійснює виробничий цикл, тому відповідний рівень запасів та готової продукції знижується із 4815 тис.грн. у 2017 році до показника 4752 тис.грн. у 2020 році. Протягом усього періоду значення показника знижується у абсолютних показниках на 63 тис.грн. або на 1,31%. Зниження зазначеного показника обумовлено значним зниженням розмірів виробництва та подальшої реалізації продукції даного підприємства.

Негативним є орієнтування на залучений капітал, оскільки показники власного капіталу за період 2018-2020 рр. від'ємні, зокрема показник 2018 року становив -2236 тис.грн., у 2019 році складав -2334 тис.грн., у 2020 році складала -2210 тис.грн. Так, підприємство не створює резервів для погашення поточних та майбутніх боргових зобов'язань, котрі можуть виникнути на підприємстві.

Досліджуючи фінансові результати діяльності підприємства необхідно відзначити, що вартість реалізованої продукції значно зменшується, якщо у 2017 році значення показника становило 54350 тис.грн., то у 2021 році показник становив 44291 тис.грн., відповідно спостерігається негативна динаміка

зниження показника на 10059 тис.грн. в абсолютних показниках та на 18,51% у відносних показниках. Зниження вартості реалізації продукції не вплинуло на собівартість реалізації продукції, адже собівартість та рівень виробничих витрат зростає із 45202 тис.грн. у 2017 році до рівня 47897 тис.грн. у 2020 році. Зростання собівартості негативно впливає на фінансові результати та ефективність фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ТерА» у досліджуваному періоді. В період 2019 та 2020 рр. питома вага собівартості в структурі реалізації продукції зростає із 83,17% у 2017 році до рівня 111,27% у 2019 році та 108,14% у 2020 році. Динаміку показників реалізації та собівартості реалізації продукції представимо на рисунку 2.2.

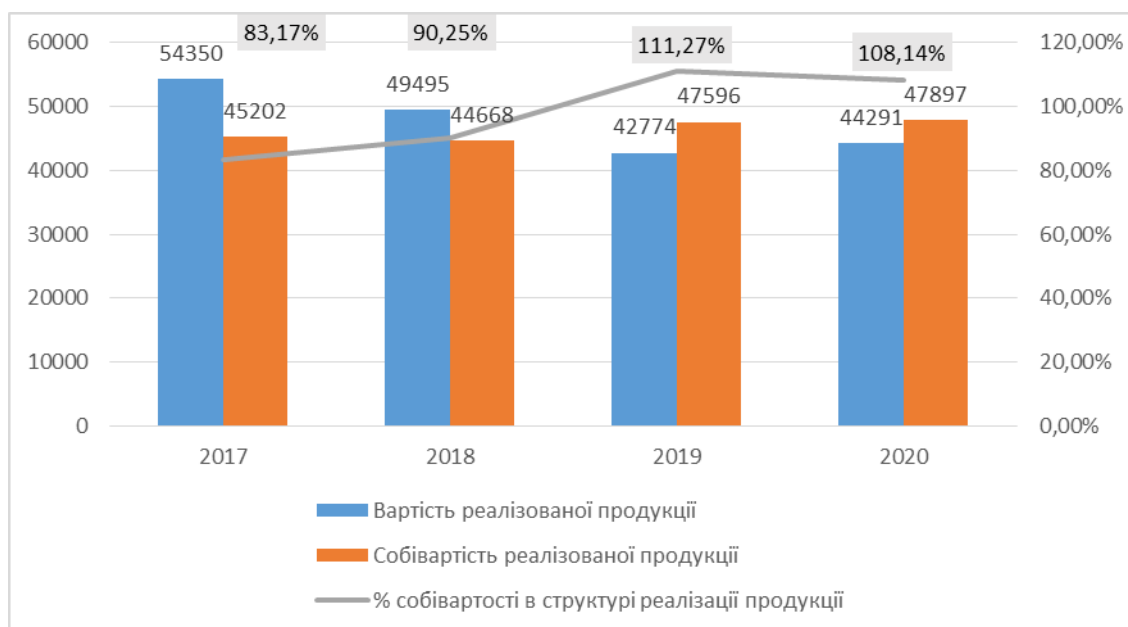

Рис.2.2. Динаміка показників реалізації та собівартості продукції на підприємстві за період 2017-2020 рр.

Протягом досліджуваного періоду знижується розмір інших операційних витрат діяльності підприємства, зокрема якщо у 2017 році значення показника становило 1583 тис.грн., а у звітному 2021 році значення показника знижується до рівня 353 тис.грн., то відповідний показник абсолютного відхилення склав - 1230 тис.грн., а відносного - 77,7%.

Аналізуючи рівень заборгованості, необхідно відмітити значну частку кредиторської заборгованості, що переважає дебіторську. Зокрема, якщо у 2017 році значення показника кредиторської заборгованості становило 5556 тис.грн., у 2018 році показник зріс більш ніж у 2 рази до значення 11326 тис.грн., у 2020 році показник збільшився до рівня 14561 тис.грн. Зростання показника кредиторської заборгованості становило 9005 тис.грн. або 162,08%, а розмір дебіторської заборгованості знижується на 282 тис.грн. або на 10,38% за весь досліджуваний період. Представимо ці зміни на рисунку 2.3.

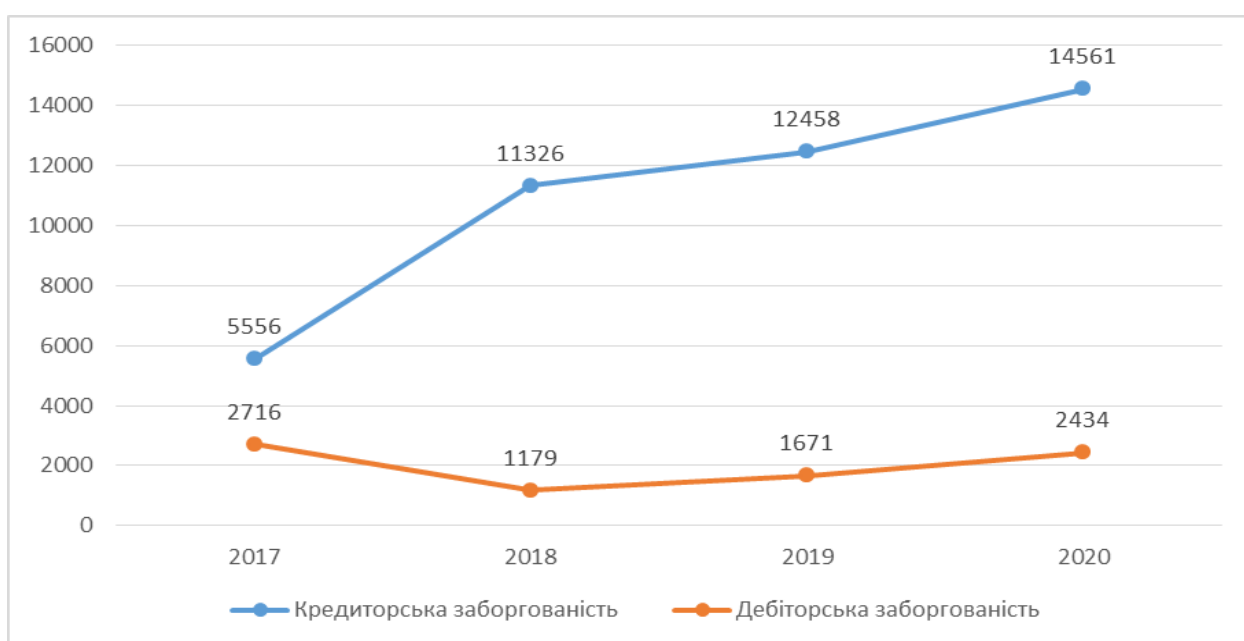

Рис.2.3. Динаміка зміни кредиторської та дебіторської заборгованостей підприємства за період 2017-2020 рр.

Досліджуючи узагальнюючий фінансовий результат діяльності ПрАТ «ТерА», чистий прибуток, необхідно відзначити негативні показники та від'ємний фінансовий результат за період 2017 - 2019 рр., а також наявність чистого прибутку у 2020 році у сумі 124 тис.грн. Зазначена динаміка вплинула на показники рентабельності реалізації та активів досліджуваного підприємства. Відповідно значення показника рентабельності реалізації

становило -1,45% у 2017 році, -16,2% у 2018 році, -0,23% у 2019 році та 0,28% у 2020 році, при цьому рентабельність активів у 2017 році становила -6,95%, у 2018 році - 88,18%, у 2019 - 0,97%, а у 2020 році склало 1%. Динаміку чистого прибутку та показників рентабельності ПрАТ «ТерА» за досліджуваний період представимо на рис. 2.4.

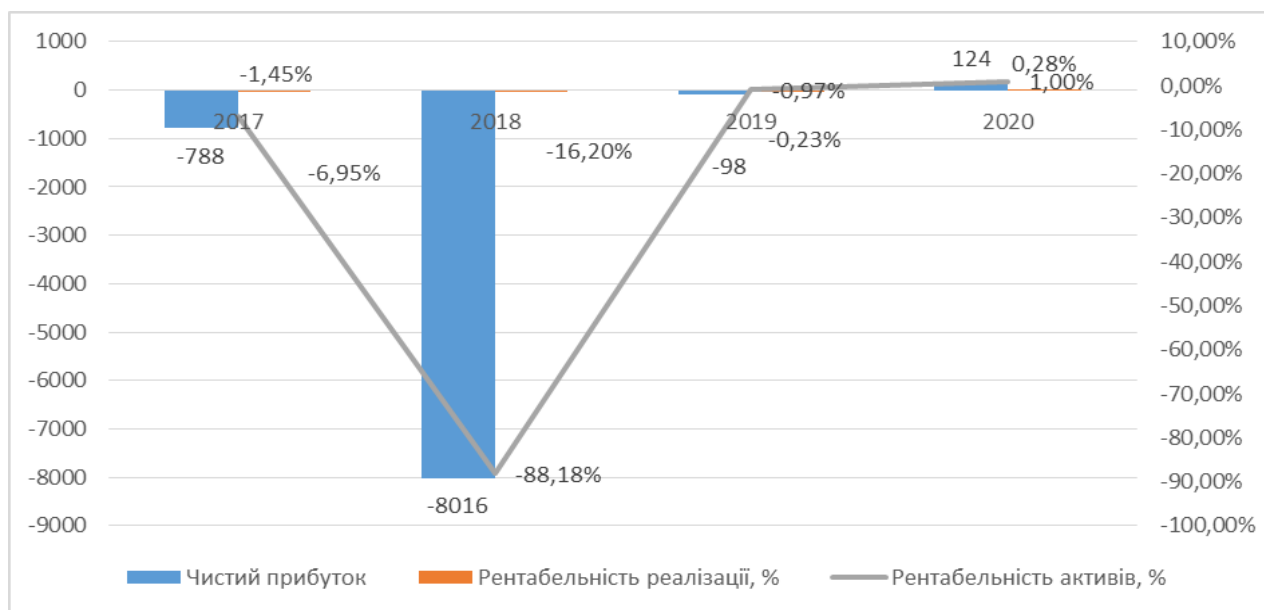

Рис.2.4. Динаміка зміни чистого прибутку та показників рентабельності підприємства за період 2017-2020 рр.

Приріст показника чистого прибутку та рентабельності активів і реалізації відображають позитивні аспекти діяльності даного підприємства, проте рівень прибутковості є досить низьким.

В цілому, відображаючи фінансово - економічні результати діяльності ПрАТ «ТерА», необхідно відмітити негативну динаміку пов'язану із збитковістю та низькими показниками рентабельності підприємства, орієнтуванням на позичковий капітал, переважанням собівартості реалізації над рівнем реалізації продукції, наявністю кредиторської та дебіторської заборгованостей. Тому, важливим у перспективному періоді є формування моделі покращення основних показників фінансово-господарської діяльності та фінансового стану досліджуваного підприємства

2.2. Оцінка показників фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства має комплексне значення і відображає результат взаємодії усіх елементів системи фінансових відносин підприємства, котрі визначають наявність, розміщення та використання різноманітних ресурсів підприємства.

Необхідно відзначити, що фінансовий стан характеризують важливі його показники ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності діяльності підприємства. Здійснимо аналіз даних показників та узагальнимо результати дослідження. Ключові показники фінансової стійкості ПрАТ «ТерА» відобразимо у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Основні показники фінансової стійкості ПрАТ «ТерА» за роками

Назва показника	Роки				Динаміка (+;-)	
	2017	2018	2019	2020	2019 -2020	2017 -2020
Коефіцієнт автономії	0,510	-0,246	-0,231	-0,179	0,052	-0,689
Коефіцієнт фінансової залежності	1,961	4,065	4,338	5,589	1,251	3,628
Коефіцієнт маневреності власних засобів	0,403	2,183	2,398	3,175	0,776	2,772
Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	2,068	-1,020	-0,756	-0,677	0,079	-2,746
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,510	-0,246	-0,231	-0,179	0,052	-0,689
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	0,961	-5,065	-5,338	-6,589	-1,251	-7,550
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	2,068	-1,020	-0,756	-0,677	0,079	-2,746
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,490	1,246	1,231	1,179	-0,052	0,689

Здійснений аналіз свідчить про динаміку зниження показника фінансової автономії (показник фінансової стабільності), що засвідчує орієнтування ПрАТ «ТерА» на позиковий капітал. Зокрема, значення показника знижується із 0,51 в 2017 році через збитковість підприємства та відсутність власних засобів

фінансування до - 0,246 у 2018 році, пізніше в 2019 році до -0,231 та до значення - 0,179 у 2020 році. Таким чином, ПрАТ «ТерА» не спроможне погашати власні зобов'язання за рахунок власного капіталу.

Коефіцієнт фінансової залежності відображає зворотну залежність даного підприємства від позикового капіталу. Слід відзначити зростання даного показника та виключити орієнтування підприємства на позиковий капітал, значення показника збільшується із значення 1,961 у 2017 році до 5,589 в 2020 році. Це є негативною тенденцією та засвідчує низьку фінансову стійкість підприємства.

Аналізуючи показник маневреності власного капіталу, необхідно відмітити, що він відображає ту частину власних оборотних коштів, що перебуває в обороті, тобто у такій формі, яка здатна вільно та швидко маневрувати власними ресурсами. Його збільшення засвідчує зростання розміру власних оборотних засобів підприємства, відповідне значення показника у 2017 році складало 0,403; у 2018 році збільшилося до рівня 2,183; у 2019 році зростало до рівня 2,398, а у звітному 2020 році збільшилося до рівня 3,175.

Коефіцієнт маневреності робочого капіталу відображає частину робочого капіталу, яка перебуває у вільному обороті даного підприємства і дає можливість вільно та безперервно маневрувати даними фінансовими ресурсами. Зниження даного показника та від'ємні значення протягом 2018-2020 рр. засвідчують низьку ефективність використання робочого капіталу та низьку фінансову спроможність досліджуваного підприємства у визначений період. Слід відмітити зниження показника із 2,068 у 2017 році до рівня - 1,02 у 2018 році, - 0,756 - у 2019 році та - 0,677 у 2020 році.

Показник співвідношення залученого та власного капіталу показує домінування позикового капіталу ПрАТ «ТерА» та орієнтування виключно на позикові кошти даного підприємства. В цілому, необхідно відмітити зниження показників фінансової стійкості досліджуваного підприємства, що

переорієнтовує його на використання позикового капіталу в контексті фінансування господарської діяльності.

Досить важливими для оцінювання фінансового стану даного підприємства виступають основні показники ділової активності (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Основні показники ділової активності ПрАТ «ТерА» за роками

Назва показника	Роки				Динаміка (+;-)	
	2017	2018	2019	2020	2019 -2020	2017 -2020
Коефіцієнт оборотності активів (трансформації)	4,794	5,445	4,225	3,586	-0,639	-1,208
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	6,894	7,681	6,235	5,870	-0,365	-1,023
Коефіцієнт оборотності запасів	11,288	9,943	10,103	9,320	-0,782	-1,967
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	20,011	41,980	25,598	18,197	-7,401	-1,814
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	9,782	4,370	3,433	3,042	-0,392	-6,740
Тривалість оборотності активів, дні	76,13	67,03	86,39	101,78	15,394	25,654
Тривалість оборотності оборотних активів, дні	52,95	47,52	58,54	62,18	3,640	9,231
Тривалість оборотності запасів, дні	32,34	36,71	36,13	39,16	3,031	6,825
Тривалість оборотності дебіторської заборгованості, дні	18,24	8,69	14,26	20,06	5,799	1,819
Тривалість оборотності кредиторської заборгованості, дні	37,31	83,52	106,31	120,00	13,690	82,684
Тривалість виробничого циклу, дні	32,34	36,71	36,13	39,16	3,031	6,825
Тривалість операційного циклу, дні	50,58	45,40	50,39	59,22	8,831	8,643
Тривалість фінансового циклу, дні	13,26	-38,12	-55,92	-60,78	-4,859	-74,041
Фондовіддача	17,60	19,91	13,15	10,67	-2,478	-6,933
Фондомісткість	0,06	0,05	0,08	0,09	0,018	0,037
Коефіцієнт оборотності готової продукції	33,842	45,036	41,528	40,228	-1,300	6,386

Ділова активність вказує на ефективне використання наявних фінансових ресурсів. Досліджуючи динаміку її показників ПрАТ «ТерА» необхідно відмітити зниження за весь період та протягом останніх років ключових показників – оборотності активів, оборотних активів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованостей. Зазначені тенденції представлено на рис. 2.5.

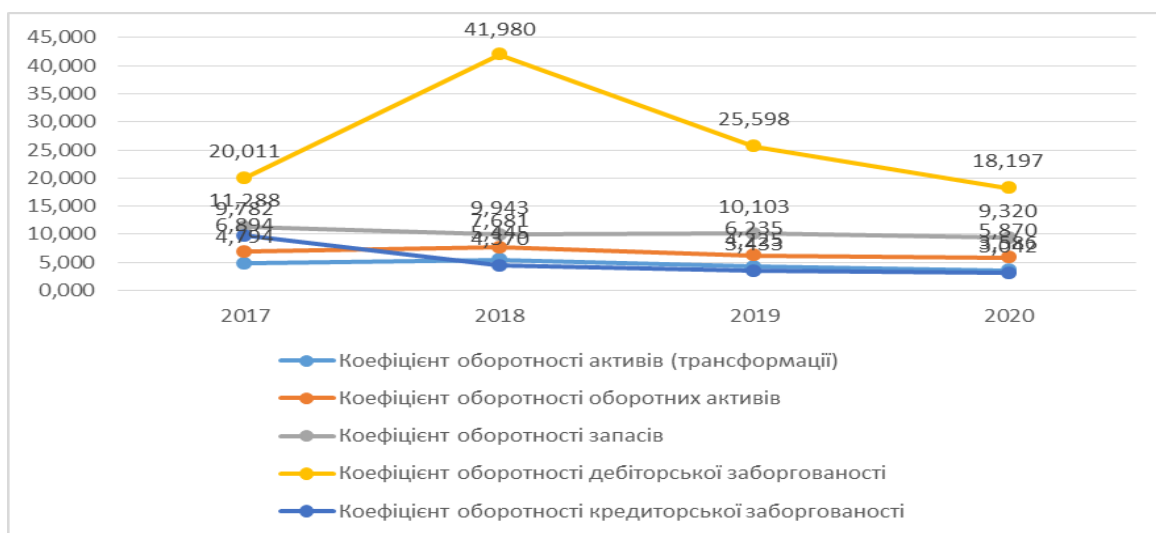

Рис.2.5. Динаміка показників ділової активності ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр.

Приріст даних показників засвідчує зниження ділової активності даного підприємства, що обумовлено зниженням розмірів реалізації продукції та збільшенням показника активів, перш за все оборотних. Негативні тенденції засвідчують приріст тривалості виробничого циклу ПрАТ «ТерА» на 6,82 дні, зростання тривалості операційного циклу на 8,64 дні, а також зниження тривалості фінансового циклу 74,04 днів.

Збільшується показник оборотності готової продукції на 6,39 за весь досліджуваний період, з поступовим його зростанням з 33,84 у 2017 році до 40,23 в 2020 (рис.2.6).

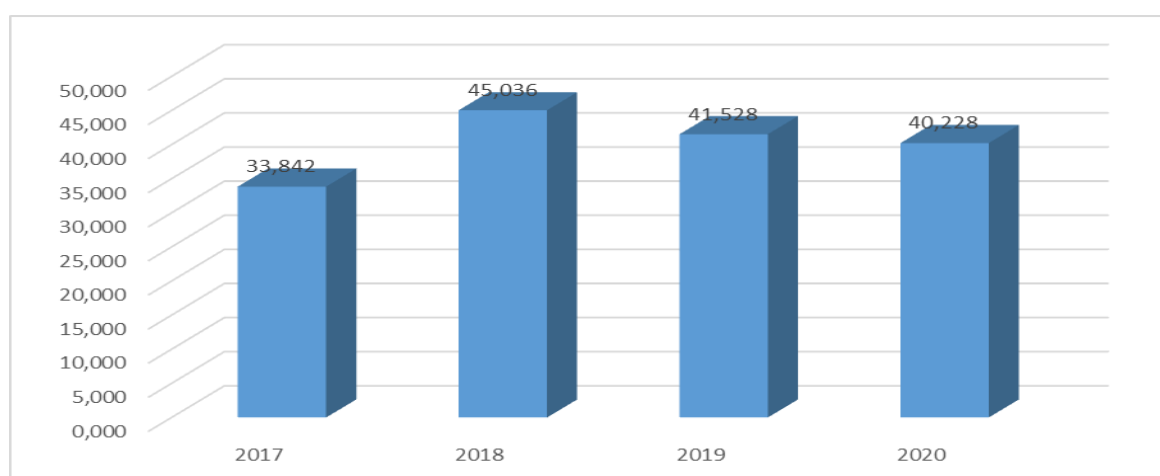

Рис.2.6. Динаміка показника оборотності готової продукції ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр.

Приріст показника засвідчує зростання оборотності готової продукції, яка містилася на складах даного підприємства та зниження тривалості обороту готової продукції, що є єдиним позитивним чинником в реалізації ділових відносин.

Показники ліквідності та платоспроможності діяльності ПрАТ «ТерА» засвідчують його можливість вчасно та в повному обсязі виконувати власні зобов'язання перед іншими суб'єктами ринку (табл. 2.4.).

Таблиця 2.4

Основні показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «ТерА» за роками

Назва показника	Роки				Динаміка (+;-)	
	2017	2018	2019	2020	2019 -2020	2017 -2020
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,050	0,014	0,069	0,024	-0,045	-0,025
Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,539	0,118	0,203	0,191	-0,012	-0,347
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,419	0,569	0,551	0,518	-0,032	-0,901
Показник покриття	1,419	0,569	0,551	0,518	-0,032	-0,901
Показник співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,489	0,104	0,134	0,167	0,033	-0,322

Досліджуючи коефіцієнт абсолютної ліквідності, що відображає відношення грошових коштів та короткострокових фінансових вкладень до розміру поточних пасивів, відмітимо, що він є незначним (норматив – більше 0,2) і його значення знижується, зокрема якщо у 2017 році він становив 0,05, то у звітному році знизився до рівня 0,024, тобто відмічається його зниження на 0,025.

На завершення нашого дослідження подамо показники рентабельності фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ТерА» в таблиці 2.5 та проаналізуємо їх.

Таблиця 2.5

Основні показники рентабельності ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр.

Назва показника	Роки				Динаміка (+;-)	
	2017	2018	2019	2020	2019 -2020	2017 -2020
Рентабельність активів, %	-6,95	-88,18	-0,97	1,00	1,97	7,96
Рентабельність власного капіталу, %	-13,63	358,50	4,20	-5,61	-9,81	8,02
Рентабельність продукції, %	-1,74	-17,95	-0,21	0,26	0,46	2,00
Валова рентабельність продажу, %	16,83	9,75	-11,27	-8,14	3,13	-24,97
Операційна рентабельність продажу, %	-0,91	-16,23	-0,29	0,42	0,70	1,32
Чиста рентабельність продажу, %	-1,45	-16,20	-0,23	0,28	0,51	1,73

Перш за все зазначимо поступове зниження збитковості та зростання чистого прибутку підприємства за досліджуваний період із збитку у розмірі 788 тис.грн. у 2021 році до показника 124 тис.грн. у 2020 році. Зростання показника прибутковості фінансово-господарської діяльності підприємства вплинуло на зростання рентабельності активів, відповідний показник в 2017 році становив – 6,95%, у 2018 році - 88,18%, у 2020 році показник становив 1%. Відповідне зростання показника за останні два роки становило 1,97%, протягом 2017-2020 рр. показник зріс на 7,96%.

Змінюється показник рентабельності власного капіталу, зокрема значення показника у 2017 році було від'ємним та становило -13,63%, у 2018 році показник збільшився до рівня 358,5%, а у звітному 2020 році значення показника складало -5,61%. Протягом усього періоду значення показника збільшилося на 8,02%, при цьому за останні два роки показник зменшився на 9,81%.

Протягом досліджуваного періоду збільшуються показники: рентабельність продукції, операційна рентабельність продажу, чиста рентабельність продажу. Відповідні їх значення в 2020 році становили 0,26%, 0,42%, 0,28%. Зростання рентабельності фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ТерА» хоча і виступає позитивним критерієм, проте значення

показника чистого прибутку та показників рентабельності у звітному періоді є достатньо низькими, що свідчить про низьку ефективність управлінських рішень.

Узагальнивши основні результати дослідження, необхідно відмітити зниження ключових показників, що характеризують фінансовий стан даного підприємства, зокрема низькі показники фінансової стійкості та орієнтація на позиковий капітал, зниження показників ділової активності та зростання періоду обороту капіталу, низькі показники ліквідності, платоспроможності та рентабельності фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ТерА».

2.3. Аналіз ймовірності настання банкрутства на підприємстві

Здійснюючи діагностику фінансового стану та показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ТерА» важливо проаналізувати ймовірність настання банкрутства даного підприємства. Для цього використаємо основні моделі оцінювання, які фактично виступають інтегральними показниками та засвідчують можливість настання банкрутства за досліджуваний період фінансово-господарської діяльності підприємства:

а) п'ятифакторна модель Альтмана. Під час дослідження банкрутства використовуються п'ять коефіцієнтів, які враховують різноаспектність діяльності підприємства:

$$Z = 1,2 \times X_1 + 1,4 \times X_2 + 3,3 \times X_3 + 0,6 \times X_4 + 0,999 \times X_5, \quad (2.1)$$

де Z — рівень ризику банкрутства;

1,2; 1,4; 3,3; 0,6; 0,999 - константи;

X_1 - відношення власного оборотного капіталу до сукупних активів;

X_2 - відношення чистого прибутку до сукупних активів;

X_3 - відношення фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування до сукупних активів;

X_4 - відношення між власним і залученим капіталом;

X_5 - відношення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції до сукупних активів.

Значення « Z » визначає можливість настання банкрутства досліджуваного підприємства, зокрема:

$Z > 2,91$ – дуже низька ймовірність банкрутства;

$2,71 > Z > 2,90$ – існує ймовірність банкрутства;

$1,81 > Z > 2,70$ – висока ймовірність банкрутства;

$Z < 1,80$ – дуже висока ймовірність банкрутства.

Визначимо ймовірність настання банкрутства ПрАТ «ТерА» за досліджуваний період, проаналізувавши інтегральний показник Z відповідно моделі Альтмана (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6

Визначення ймовірності настання банкрутства за моделлю Альтмана для ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр.

Назва показника	Роки				Динаміка (+;-)	
	2017	2018	2019	2020	2019 -2020	2017 -2020
X_1	0,205	-0,537	-0,553	-0,568	-0,015	-0,773
X_2	-0,070	-0,882	-0,010	0,010	0,020	0,080
X_3	-0,070	-0,882	-0,010	0,010	0,020	0,080
X_4	1,040	-0,197	-0,187	-0,152	0,036	-1,192
X_5	4,794	5,445	4,225	3,586	-0,639	-1,208
Показник Z	5,3	0,5	3,4	2,9	-0,542	-2,477
Ймовірність банкрутства підприємства	Дуже низька	Дуже висока	Дуже низька	Існує ймовірність	-	-

Результати дослідження ймовірності настання банкрутства ПрАТ «ТерА» засвідчують дуже високу ймовірність настання банкрутства у 2018 році, коли більшість показників оцінювання мали негативні значення, а інтегральний показник Z становив 0,5. У 2017 та 2019 роках ймовірність настання банкрутства була дуже малою, при цьому найвищий показник був у 2017 році та становив 5,3, а в 2019 році склав 3,4. У звітному 2020 році значення

показника Z складало 2,9, відповідно існує ймовірність настання банкрутства даного підприємства.

б) Іншою важливою моделлю є модель Ліса, що визначає ймовірність банкрутства підприємства на основі показників рентабельності та ділової активності. Дана модель має наступний вигляд:

$$Z = 0,063 \times X_1 + 0,092 \times X_2 + 0,057 \times X_3 + 0,001 \times X_4, \quad (2.2)$$

де X_1 — відношення оборотного капіталу до всіх активів;

X_2 — відношення прибутку від реалізації до всіх активів;

X_3 — відношення нерозподіленого прибутку до всіх активів;

X_4 — відношення власного капіталу до позичкового капіталу.

За значенням показника $Z > 0,037$ рівень фінансового стану вважається високим, а ймовірність банкрутства невеликою. За $Z < 0,037$ рівень фінансового стану вважається низьким, а ймовірність банкрутства – високою.

Визначимо ймовірність настання банкрутства ПрАТ «ГерА» за досліджуваний період, проаналізувавши інтегральний показник Z у відповідності до моделі Ліса за даними в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Визначення інтегрального показника Z відповідно моделі Ліса для ПрАТ «ГерА» за період 2017-2020 рр.

Назва показника	Роки				Динаміка (+;-)	
	2017	2018	2019	2020	2019 -2020	2017 -2020
X_1	0,695	0,709	0,678	0,611	-0,067	-0,085
X_2	-0,043	-0,884	-0,012	0,015	0,027	0,058
X_3	-0,021	-0,908	-0,825	-0,666	0,159	-0,645
X_4	1,040	-0,197	-0,187	-0,152	0,036	-1,192
Показник Z	0,040	-0,089	-0,006	0,002	0,007	-0,038
Ймовірність банкрутства підприємства	Низька	Висока	Висока	Висока	-	-

Результати дослідження вказують на низьку ймовірність настання банкрутства протягом 2017 року, відповідний показник становив 0,04. Поряд із цим, досить

високою є ймовірність настання банкрутства ПрАТ «ТерА» протягом 2018-2020 рр., при чому значення показника у 2018 році складала - 0,089, у 2019 році - 0,006, а у звітному році – 0,002.

в) Прогнозна модель Дж. Таффлера і Г. Тішоу, яка широко застосовується в міжнародній практиці, включає чотири фактори:

$$Z = 0,53 \times X_1 + 0,13 \times X_2 + 0,18 \times X_3 + 0,16 \times X_4, \quad (2.3)$$

де X_1 — відношення прибутку від реалізації продукції до короткострокових зобов'язань;

X_2 — відношення оборотних активів до зобов'язань;

X_3 — відношення короткострокових зобов'язань до всіх активів;

X_4 — відношення власного капіталу до позичкового капіталу.

За розрахунковим значенням показника $Z > 0,3$ рівень фінансового стану вважається високим, а ймовірність банкрутства невеликою. За $Z < 0,3$ рівень фінансового стану вважається низьким, а ймовірність банкрутства – високою.

Визначимо ймовірність настання банкрутства ПрАТ «ТерА» за досліджуваний період, проаналізувавши інтегральний показник Z відповідно моделі Дж. Таффлера і Г. Тішоу (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Визначення інтегрального показника Z за моделлю Дж. Таффлера і Г. Тішоу для ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр.

Назва показника	Роки				Динаміка (+;-)	
	2017	2018	2019	2020	2019 -2020	2017 -2020
X_1	-0,089	-0,709	-0,010	0,013	0,022	0,101
X_2	1,419	0,569	0,551	0,518	-0,032	-0,901
X_3	0,490	1,246	1,231	1,179	-0,052	0,689
X_4	1,040	-0,197	-0,187	-0,152	0,036	-1,192
Показник Z	0,392	-0,109	0,258	0,262	0,004	-0,130
Ймовірність банкрутства підприємства	Низька	Висока	Висока	Висока	-	-

Аналізуючи дані представлені у таблиці 2.8. необхідно відзначити високу

ймовірність настання банкрутства ПрАТ «ТерА» протягом 2018 - 2020 рр., значення показників варіюється від - 0,109 у 2018 році до рівня 0,258 у 2019 році та 0,262 у 2020 році. Зростання показника Z свідчить про приріст ефективності фінансово - господарської діяльності підприємства та зростання показників фінансового стану у звітному році, що є позитивним явищем.

г) Найбільш поширеною та використовуваною в нашій країні є діагностика банкрутства підприємства за моделлю українського науковця О. Терещенка, що має для кондитерської галузі наступний вигляд:

$$Z=0,306 \times X_1 + 0,331 \times X_2 + 1,309 \times X_4 + 0,050 \times X_6 + 0,363 \times X_9 + 0,258 \times X_{10} - 1,387 \quad (2.4)$$

де X_1 – коефіцієнт покриття;

X_2 – коефіцієнт фінансової незалежності;

X_4 – коефіцієнт рентабельності операційного продажу за грошовим потоком;

X_6 – коефіцієнт оборотності позичкового капіталу;

X_9 – рентабельність власного капіталу;

X_{10} – коефіцієнт оборотності оборотних активів;

A_0 – незмінний показник.

При розрахунковому значенні $Z > 2$ - підприємство фінансово стійке, і банкрутство йому не загрожує. При наступному значенні показника, яке більше одиниці і менше двох, або в записі $1 < Z < 2$, то це означає, що фінансова рівновага підприємства зрушена, та при умові переходу на антикризове управління банкрутство йому не загрожує; при значенні $0 < Z < 1$ - підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів; $Z < 0$ - підприємство вважається напівбанкрутом.

Визначимо ймовірність настання банкрутства ПрАТ «ТерА», проаналізувавши інтегральний показник Z відповідно моделі Терещенко О.О. Дані внесемо в таблицю 2.9.

Таблиця 2.9

Визначення інтегрального показника Z відповідно до моделі О.О.Терещенко для ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр.

Назва показника	Роки				Динаміка (+;-)	
	2017	2018	2019	2020	2019 -2020	2017 -2020
X_1	1,419	0,569	0,551	0,518	-0,032	-0,901
X_2	0,510	-0,246	-0,231	-0,179	0,052	-0,689
X_4	-0,009	-0,162	-0,003	0,004	0,007	0,013
X_6	9,782	4,370	3,433	3,042	-0,392	-6,740
X_9	-0,136	3,585	0,042	-0,056	-0,098	0,080
X_{10}	6,894	7,681	6,235	5,870	-0,365	-1,023
Стала величина	1,387	1,387	1,387	1,387	-	-
Показник Z	1,422	1,995	0,497	0,364	-0,133	-1,058
Ймовірність банкрутства підприємства	Фінансова стійкість порушена	Фінансова стійкість порушена	Підприємству загрожує банкрутство	Підприємству загрожує банкрутство	-	-

Так, ймовірність настання банкрутства відмічається в період 2017-2018 рр. коли була порушена фінансова стійкість або фінансовий стан підприємства був слабкий, а у 2019-2020 рр. підприємству загрозувало банкрутство, при цьому фінансовий стан був критичний, що обумовило необхідність реалізації коригувальних дій.

д) За моделлю Г. Спрінгейта можливо провести ранню ідентифікацію кризи, а також оцінити інтегральний показник фінансового стану підприємства та його схильність до банкрутства. Вважається, що точність прогнозування банкрутства за цією моделлю становить 92%, однак з часом цей показник зменшується. Модель Г. Спрінгейта має вигляд:

$$Z = 1,03 \times X_1 + 3,07 \times X_2 + 0,66 \times X_3 + 0,5 \times X_4, \quad (2.5)$$

де X_1 – оборотний капітал / сума активів;

X_2 – прибуток до оподаткування + % до сплати / сума активів;

X_3 – прибуток до оподаткування / короткострокові зобов'язання;

X_4 – прибуток від реалізації / сума активів.

Згідно з моделлю Г. Спрінгейта, якщо показник є меншим за 0,862, то підприємство знаходиться в кризових умовах і має нестійкий фінансовий стан,

якщо вище за 0,862, то криза йому не загрожує.

Визначимо ймовірність настання банкрутства ПрАТ «ТерА» за досліджуваний період, проаналізувавши інтегральний показник Z відповідно до моделі Г. Спрінгейта (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10

Визначення інтегрального показника Z відповідно моделі Г. Спрінгейта для ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр.

Назва показника	Роки				Динаміка (+;-)	
	2017	2018	2019	2020	2019 -2020	2017 -2020
X_1	0,205	-0,537	-0,553	-0,568	-0,015	-0,773
X_2	-0,070	-0,882	-0,010	0,010	0,020	0,080
X_3	-0,142	-0,708	-0,008	0,009	0,016	0,150
X_4	4,794	5,445	4,225	3,586	-0,639	-1,208
Показник	2,302	-1,005	0,508	0,244	-	-
Ймовірність банкрутства підприємства	Низька	Висока	Висока	Висока		

Результати дослідження засвідчують низьку ймовірність настання банкрутства ПрАТ «ТерА» у 2017 році, оскільки значення показника є більшим за 0,862, проте в подальшому спостерігається зниження показника до рівня 0,508 у 2019 році та 0,244 у 2020 році, що засвідчує високу ймовірність настання банкрутства досліджуваного підприємства.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження необхідно відзначити, що такі моделі, як модель Ліса, Таффлера-Тішоу, Спрінгейта та Терещенка вказують на достатньо високу ймовірність настання банкрутства ПрАТ «ТерА» за період 2019-2020 рр., поряд із цим модель Альтмана вказує на дуже низьку ймовірність настання банкрутства даного підприємства.

Таким чином, більшість моделей оцінювання банкрутства вказують на високу ймовірність його настання, що обумовлює необхідність реалізації заходів покращення фінансового стану підприємства та визначає важливість прийняття заходів для нівелювання кризового стану, що буде представлено у розділі 3.

ПРОЄКТНО – РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ

3.1. Вдосконалення інструментарію діагностики фінансового стану підприємства

Провідним елементом стратегічного управління підприємством є планування його фінансової діяльності, яке може бути здійснено на основі розкриття поточного стану й прогнозування динаміки на майбутні періоди. В світовій практиці сьогодні склалися підходи до фінансового аналізу та формулювання висновків і рекомендацій за його результатами.

Так, застосовується системний підхід до вивчення питання аналізу фінансового стану підприємства [17], в якому розглянуті поширені методики оцінки та прогностики показників на перспективу. Аналогічні позиції підтримують А.І. Ковальов та В.О. Мец висунутими методами вертикального та горизонтального аналізу фінансової звітності.

Існуючі методики фінансового аналізу поділяють на такі групи:

- а) трансформаційні;
- б) якісні;
- в) коефіцієнтний аналіз;
- г) інтегральні методики.

Перші три групи методик можна віднести до традиційних, які широко розповсюджені в практиці фінансового аналізу на підприємствах. Вважаємо, що найперспективнішими та найрезультативнішими виступають інтегральні підходи.

Пропонуємо для ПрАТ «ТерА» удосконалити алгоритм аналізу фінансового стану на основі розрахунку інтегрального показника та ввести його до системи антикризового управління підприємством.

Ми визначили за необхідне вивчити базу запропонованих в літературі заходів і на основі їх узагальнення сформувати логічно послідовну схему

проведення процесу оцінення фінансового стану підприємства (рис. 3.1), що включає оцінку стану підприємства за оптимальною сукупністю фінансових показників та коефіцієнтів та дозволить більш об'єктивно виводити висновки про ефективність його діяльності.

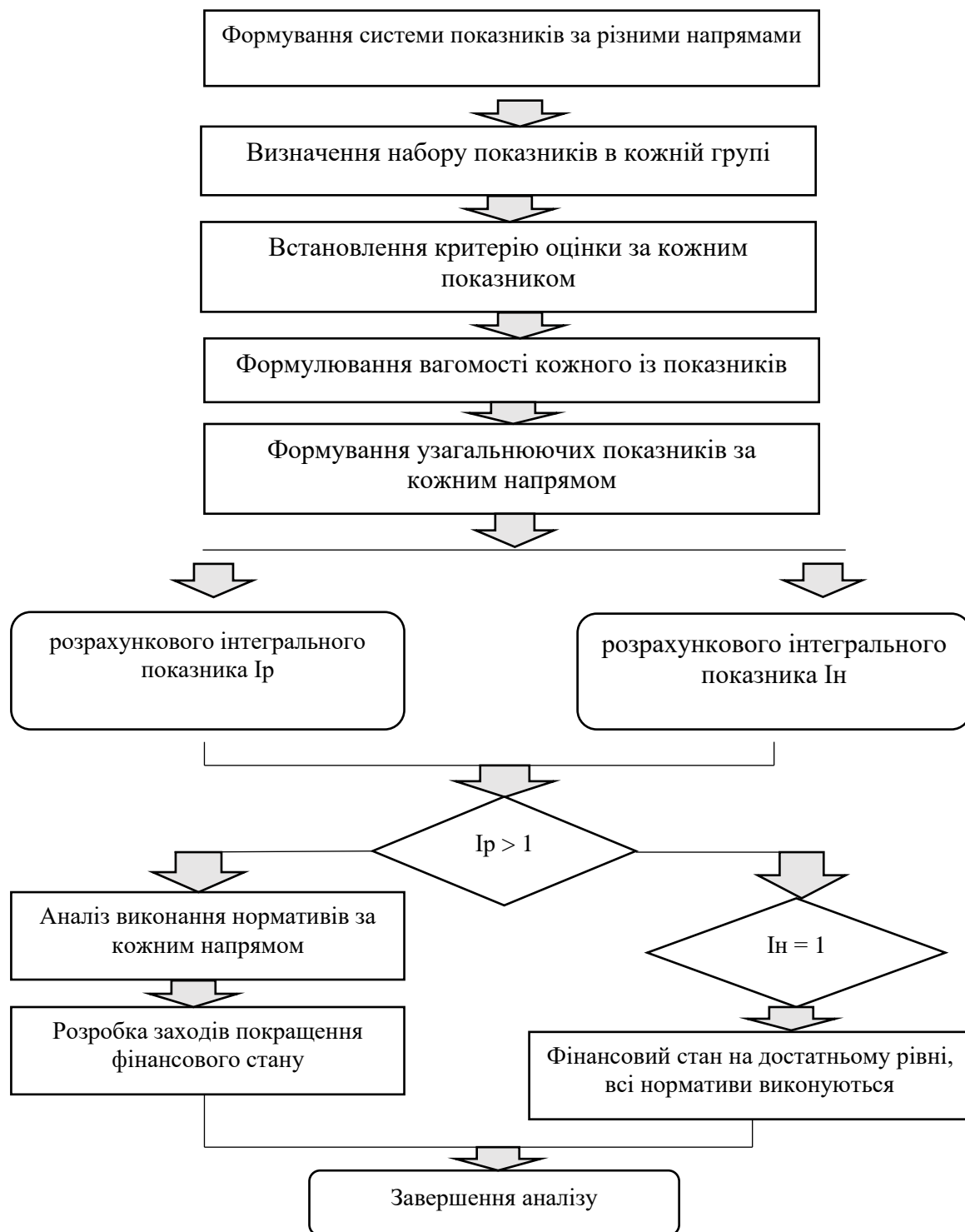

Рис. 3.1. Алгоритм обчислення інтегрального показника оцінювання фінансового стану підприємства [60, с.135]

Даний алгоритм передбачає наступні етапи:

- формування вихідної системи показників за напрямками оцінки;
- окреслення набору коефіцієнтів за кожним з обраних напрямків за допомогою кореляційного аналізу взаємозв'язків між окремими коефіцієнтами;
- встановлення для кожного коефіцієнта критичного значення;
- формулювання вагомості окремих коефіцієнтів методом експертних оцінок;
- формування узагальнюючих показників за кожним із напрямків;
- генерування інтегрального показника фінансового стану підприємства з урахуванням всіх аналітичних напрямків;
- розрахунок нормативного інтегрального показника;
- порівняння нормативного та фактичного інтегральних показників фінансового стану підприємства;
- розкриття висновків за результатами попереднього аналізу та розроблення заходів щодо покращення фінансового стану підприємства.

Даний підхід дає можливість комплексно оцінювати фінансовий стан підприємства за допомогою одного інтегрального показника, а також прогнозувати його на наступні періоди. Розглянемо більш детально кожний з етапів оцінки фінансового стану.

Перший етап може бути здійснено на базі теоретичних досліджень та класифікації фінансових даних, що широко освітлені в науково-теоретичних роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників. Головною метою є добір щонайбільшої бази фінансових показників діяльності підприємства для аналізу.

Етапу розробки інтегрального показника має передувати ретельний аналіз і вибір цифрових даних усіх аспектів фінансового стану підприємства із використанням статистичного чи експертного методу оцінки і добору. Для дотримання об'єктивності аналізу доцільніше використати статистичний підхід, який базується на застосуванні математичного апарату [75, с.112].

Розглянемо його більш детально та побудуємо алгоритм, який повинен, на наш погляд, будуватись з наступних етапах:

а) для визначення кореляційного взаємозв'язку між фінансовими коефіцієнтами пропонуємо використовувати наступну формулу 3.1 [34, с.93]:

$$R_{xy} = \frac{\sum X \times Y - \frac{\sum X - \sum Y}{n}}{\sqrt{\left[X^2 - \frac{(\sum X)^2}{n}\right] \times \left[Y^2 - \frac{(\sum Y)^2}{n}\right]}} \quad (3.1)$$

де X, Y - ряди ознак;

n - число пар даних.

Вхідними даними для дослідження виступають коефіцієнти, згруповані за напрямками дослідження. Усі показники необхідно привести до єдиних одиниць вимірювання, що забезпечить можливість їхнього математичного об'єднання.

Групування фінансових коефіцієнтів за ступенем кореляційного взаємозв'язку доцільно здійснювати з використанням шкали Чеддока. Високі показники коефіцієнтів кореляції (більш 0,7) свідчать про високий взаємозв'язок між фінансовими коефіцієнтами.

Коефіцієнти кореляції зі значеннями від 0,5 до 0,7, а особливо менш 0,3 характеризують невеликий взаємозв'язок. Отже, набір з подібних коефіцієнтів може характеризувати фінансовий стан підприємства більш докладно з різних сторін, а за допомогою статистичного метода визначаються коефіцієнти за кожним з напрямків його оцінювання.

Етап застосування інтегрального показника передбачає попереднє визначення нормативних значень за кожним з показників та їх вагомості.

Встановлення рівня вагомості є наступним етапом, що відбиває значимість окремого коефіцієнта для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства.

Для формування узагальнюючого показника за кожним з напрямків, на наступному етапі, доцільно звернутися до розрахунку середньої геометричної

або середньої арифметичної зваженої.

Узагальнюючі показники обчислюються за кожним із напрямків з врахуванням окремих коефіцієнтів, вибраних на другому етапі, і їхньої вагомості. Для формування інтегрального показника за кожним з окремих коефіцієнтів визначається ступінь досягнення критичного рівня як відношення фактичного значення до критичного. Відомі два методи їхнього обчислення:

- як середня геометрична величина ступеня досягнення коефіцієнтами їхнього критичного значення (формула 3.2):

$$ОП = \sum_{i=1}^n \sqrt[a_i]{\prod (K\Phi_i / KН_i)^{a_i}}, \quad (3.2)$$

де $K\Phi_i$, $KН_i$ - відповідно фактичне і нормативне значення i -го коефіцієнта;

a_i - вагомість i -го коефіцієнта.

- як середня арифметична зважена величина (формула 3.3):

$$ОП = \frac{\sum_{i=1}^n a_i \frac{K\Phi_i}{KН_i}}{\sum_{i=1}^n a_i}, \quad (3.3)$$

Слід додати деякі уточнення в розрахунок ступеня досягнення критичного рівня фактичним показником оцінки фінансового стану підприємства. Його рівень треба розраховувати як відношення фактичного значення до критичного у разі, коли позитивною є тенденція до збільшення коефіцієнту і як відношення критичного значення до фактичного у разі, коли позитивною є тенденція до зменшення коефіцієнту.

На етапі генерування інтегрального показника з урахуванням всіх узагальнюючих показників зауважимо, що він залежить від рівня платоспроможності, рівня фінансової незалежності та рівня якості активів і визначається як їхня середня геометрична величина [21].

Інтегральний показник фінансової стійкості розраховується за

формулами 3.4 та 3.5:

$$I = \frac{\beta_1 \times \text{РП} + \beta_2 \times \text{ФН} + \beta_3 \times \text{РА}}{\beta_1 + \beta_2 + \beta_3}, \quad (3.4)$$

$$I = \sqrt[\beta_1 + \beta_2 + \beta_3]{\text{РП}^{\beta_1} \times \text{ФН}^{\beta_2} \times \text{РА}^{\beta_3}}, \quad (3.5)$$

де I - фінансовий стан;

РП - рівень платоспроможності підприємства;

ФН - рівень фінансової незалежності підприємства;

РА - рівень якості активів;

$\beta_1, \beta_2, \beta_3$ - коефіцієнти вагомості відповідних узагальнюючих показників.

У випадку аналізу відхилень необхідно використовувати нормативний інтегральний показник. Якщо він дорівнює одиниці, отже, відхилення в значеннях фінансових коефіцієнтів відсутні, і подальший аналіз недоцільний. Якщо він приймає значення менше одиниці, варто проаналізувати узагальнюючі показники за аналітичними напрямками.

На останньому етапі формулюються узагальнюючі висновки щодо фінансового стану підприємства та розробляються заходи, спрямовані на поліпшення фінансового стану. В цьому випадку, інтегральна оцінка фінансового стану підприємства також має певні переваги, тому що в її основі лежить принцип диференційного аналізу, що спрощує процес вияву слабких місць в фінансовому стані підприємства.

Отже, за допомогою інтегральної оцінки можна не лише визначити фінансовий стан підприємства, а й слабкі місця, які негативно впливають на загальне становище та окреслити напрямки розробки заходів щодо поліпшення існуючого стану.

3.2. Розробка проєкту та економічний ефект заходів з покращення показників фінансового стану підприємства

Піднесення фінансово-господарських процесів ПрАТ «ТерА» лежить в площині розробки та реалізації процесів оновлення виробничого капіталу та диверсифікації асортименту продукції. В даному контексті, пропонується реалізація інвестиційного проєкту виробництва нової продукції «Празький торт» та «Торт із чорносливом».

На наш погляд, саме розробка та впровадження інвестиційного проєкту на ПрАТ «ТерА» дозволить оновити асортимент продукції та забезпечити підвищення ефективності використання його основних засобів і виробничих потужностей. Так, необхідно розглянути питання аналізу і вибору тих чи інших інвестиційних проєктів, які пов'язані з управлінням фінансовими ресурсами підприємства. Модель такого управління представлена на рис. 3.2.

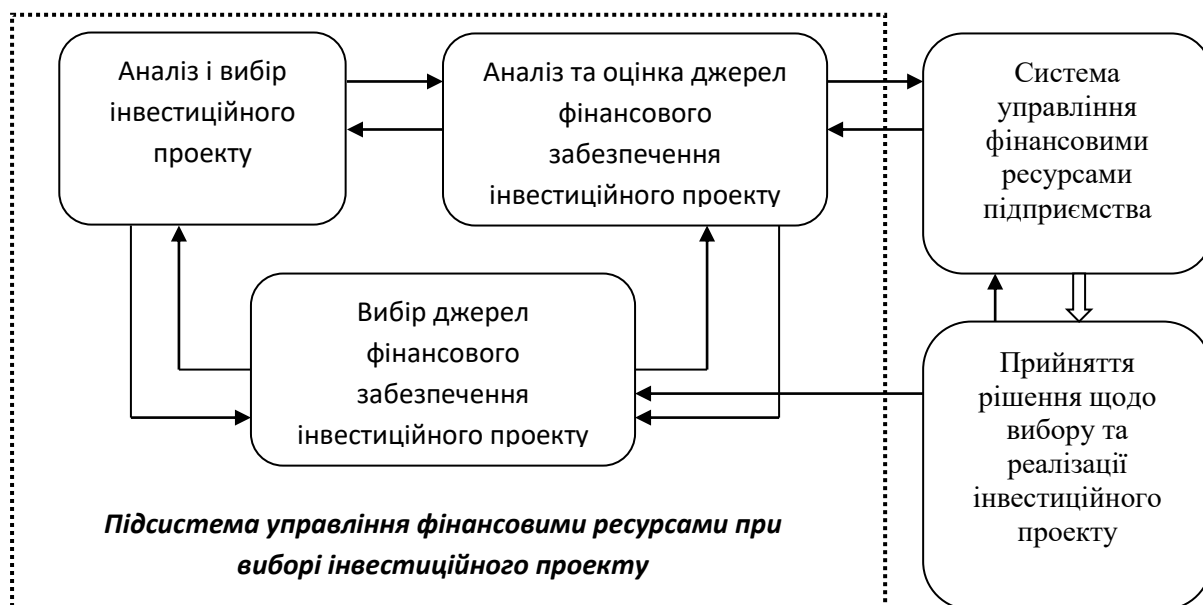

Рис. 3.2. Модель прийняття рішення щодо реалізації інвестиційного проєкту.

Зазначимо, що інвестиції в основні засоби є одним із способів підвищення ефективності роботи будь-якого підприємства, у тому числі і ПрАТ «ТерА». Саме тому необхідним є аналіз як капітальних затрат, так і ефективності

інвестиційних проєктів, так як вони передбачають технологічне оновлення за рахунок впровадження технологічної лінії по виробництву нової продукції.

Технологічна лінія має декілька секцій, обсяг виходу готової продукції за зміну 100 кілограмів продукції (по 50 кілограмів «Празький торт» та «Торт із чорносливом»).

Для виробництва продукції необхідно закупити нове обладнання, зокрема машина для збивання крему для тортів, секція повороту та з'єднання, обладнання для дозування, декорації і розпилення, оснащення для глазурування і декорації кондитерських виробів з охолоджуючим тунелем, технологічна лінія збирання тортів, дозатор WMX, пакувальна лінія.

Існують декілька варіантів вибору постачальників обладнання для виробництва даної нової продукції. За даними в таблиці 3.1., бачимо різноманітність виробників обладнання для виготовлення різновиду кондитерських виробів – тортів.

Таблиця 3.1

Кошторис витрат на обладнання основних його постачальників по виробництву нової продукції ТМ «ГерА», тис. грн.

Різнавид обладнання	Підприємства - виробники обладнання				
	<i>UTF Groupe</i> (Україна)	Miwe (Китай)	<i>Dosimax</i> (Велико-британія)	ТОВ «Сайленс» (Україна)	Eurobake (Велико-британія)
Машина для збивання крему для тортів	356,2	390,2	452,2	381,4	407,6
Секція повороту та з'єднання	102,4	124,2	113,7	109,5	131,3
Обладнання для дозування, декорації і розпилення	411,6	435,6	512,3	412,9	544,2
Технологічна лінія збирання тортів	705,4	716,2	886,5	715,4	863,2
Обладнання для глазурування і декорації кондитерських виробів з охолоджуючим тунелем	112,4	120,8	155,3	113,7	161,4
Дозатор WMX	59,8	64,5	73,4	60,8	69,5
Пакувальна лінія	226,5	229,6	257,2	229,5	249,8
Всього витрат	1974,3	2081,1	2450,6	2023,2	2427

Найбільш економічно вигідний варіант закупівлі – обладнання компанії UTF Groupe (Україна), зокрема вартість становитиме 1974,3 тис.грн., при цьому воно є досить високої якості за відгуками компаній-користувачів даного обладнання. Необхідно закупити дві таких лінії, окремо для виготовлення нової продукції «Празький торт» та «Торт із чорносливом», відповідно загальна вартість інвестицій у проект становитиме 3948,6 тис.грн.

Поряд із витратами на придбання необхідного для виробництва нової продукції обладнання, для реалізації проекту важливе значення має побудова організаційної структури управління проектом, що представлено на рис.3.3.

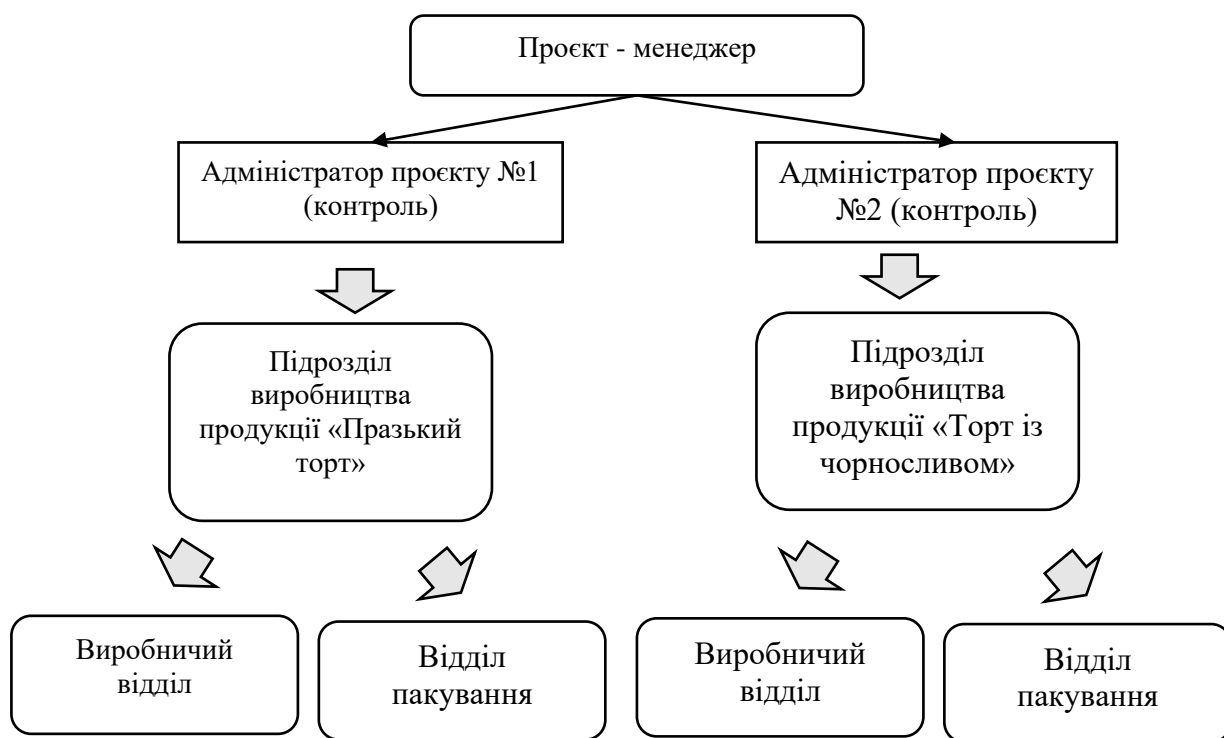

Рис.3.3. Організаційна структура проекту виробництва нової продукції ТМ «ТерА»

В даному контексті матимуть місце як постійні, так і змінні витрати на реалізацію проекту виробництва продукції. Постійними витратами стануть витрати на оплату праці та обов'язкове страхування працівників ПрАТ «ТерА», що задіяні у реалізації виробничо-господарських процесів.

Розрахунок постійних витрат проєкту виробництва нової продукції ТМ «ТерА» представимо у таблиці 3.2., а змінних подамо у таблиці 3.3.

Результати дослідження представлені у таблиці 3.2. засвідчують те, що розмір постійних витрат ПрАТ «ТерА» становитиме 1687,92 тис.грн., при чому розмір витрат на оплату праці становитиме 1686,24 тис.грн., в тому числі річний фонд оплати праці складатиме 1382,2 тис.грн., а єдиний соціальний внесок становитиме 304,04 тис.грн.

Таблиця 3.2

Розрахунок постійних витрат для виробництва нової продукції» ТМ «ТерА», тис.грн

Показник	Сума на рік
Витрати на оплату праці, зокрема:	1686,24
<i>річний фонд оплати праці</i>	1382,2
<i>єдиний соціальний внесок (22%) з річного фонду оплати праці</i>	304,04
Обов'язкове соціальне страхування працівників (0,1% річного ФОП)	1,68
Всього постійних витрат	1687,92

Далі визначимо змінні витрати підприємства та представимо дані у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Розрахунок змінних витрат для виробництва нової продукції ТМ «ТерА», тис.грн

Показник	Сума на рік
Витрати на закупівлю сировини та матеріалів	1550
Логістичні витрати	224
Технічне обслуговування та поточний ремонт обладнання	110
Всього змінних витрат	1884

Відповідно загальний розмір змінних витрат становить 1884 тис.грн., при чому значну частину витрат займають витрати на закупівлю сировини та матеріалів виготовлення продукції - 1550 тис.грн., розмір витрат на транспортування, складування та зберігання становитиме 224 тис.грн., технічне

обслуговування та ремонт обладнання складуть 110 тис.грн.

Поряд із витратами важливим є планування розміру доходів від реалізації проєкту заходів виробництва нової продукції (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4

Розрахунок розміру доходів виробництва нової продукції ТМ «ТерА»

Показник	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	Всього
Обсяг виробництва, шт.	1500	1500	2000	2000	7000
Ціна за 1 шт., грн.	450	450	450	450	-
Дохід від виробництва «Празький торт»	675	675	900	900	3150
Обсяг виробництва, шт.	1500	1500	2000	2000	7000
Ціна за 1 шт., грн.	500	500	500	500	-
Дохід від виробництва «Торт із чорносливом»	750	750	1000	1000	3500
Всього	1425	1425	1900	1900	6650

Результати аналізу представлені у таблиці 3.4. засвідчують зростання обсягів виробництва нової продукції, а й відповідно і доходу внаслідок виробництва та подальшої реалізації продукції ТМ «ТерА», відповідне значення показника становить 1425 тис.грн. у I і II кварталі, 1900 тис.грн. у III кварталі, 1900 тис.грн. в IV. Загальний розмір доходу від реалізації нової продукції становитиме 6650 тис. грн., що повністю перекриває постійні та змінні витрати реалізації проєкту.

Далі здійснимо інвестиційний аналіз проєкту, визначимо грошові потоки, розрахуємо дисконтований та залишковий грошові потоки внаслідок виробництва нової продукції - «Празький торт» та «Торт із чорносливом» ТМ «ТерА» (таблиця 3.5), а інструментарій оцінки ефективності реалізації проєкту представимо у додатку Л.

Таблиця 3.5

Оцінювання грошових потоків та визначення економічної ефективності реалізації проєкту з виробництва нової продукції

Показник	0 рік	1 рік	2 рік	3 рік	Всього
Інвестиції для закупівлі	-3949				
Амортизація		1316	1316	1316	3949
Плановий обсяг доходів від		6650	7448	8416	22514

реалізації проєкту					
Плановий розмір витрат реалізації проєкту, в тому числі:		3572	4001	4520	12093
- постійні витрати		1688	1891	2136	5715
- змінні витрати		1884	2110	2384	6378
Операційний прибуток за проєктом (до оподаткування)		3078	3447	3896	10421
Податок на прибуток		554	620	701	1876
Чистий прибуток від реалізації проєкту		2524	2827	3195	8545
Грошовий потік від реалізації проєкту (чистий прибуток та амортизаційні відрахування)		3840	4143	4511	12494
Ставка дисконту (СД = 15%)		0,870	0,756	0,658	2
Дисконтований грошовий потік від проєкту		3339	3133	2966	9438
Залишок коштів від реалізації проєкту		-609	2523	5489	*

Розрахуємо та проаналізуємо кожен із представлених у запропонованому інвестиційному проєкті показників, який буде реалізовано протягом трьох років. Важливою складовою оновлення виробничого потенціалу є амортизаційна політика даного підприємства, застосовуючи прямолінійний метод:

$$A = 3948,6 : 3 = 1316,2 \text{ тис.грн.}$$

Таким чином, протягом трьох років реалізації проєкту відбуватиметься рівномірне нарахування та знос обладнання для виробництва кондитерських виробів у розмірі 1316,2 тис.грн.

Протягом періоду реалізації проєкту спостерігатиметься зростання обсягу доходів і витрат в процесі виробництва і продажу продукції, відповідно:

$$D_1 = 6650 \text{ тис.грн.}$$

$$D_2 = 6650 * 1,12 \text{ (інфляційний чинник)} = 7448 \text{ тис.грн.}$$

$$D_3 = 7448 * 1,13 \text{ (інфляційний чинник)} = 8416,24 \text{ тис.грн.}$$

Протягом досліджуваного періоду планове зростання доходів становитиме:

перший рік – 6650 тис.грн.;

другий рік – 7448 тис.грн.;

третій рік – 8416,24 тис.грн.

Далі проаналізуємо витрати реалізації інвестиційного проекту:

- постійні витрати:

$$ПВ_1 = 1687,92 \text{ тис.грн.}$$

$$ПВ_2 = 1687,92 * 1,12 = 1891 \text{ тис.грн.}$$

$$ПВ_3 = 1891 * 1,13 = 2136 \text{ тис.грн.}$$

- змінні витрати:

$$ЗВ_1 = 1884 \text{ тис.грн.}$$

$$ЗВ_2 = 1884 * 1,12 = 2110 \text{ тис.грн.}$$

$$ЗВ_3 = 2110 * 1,13 = 2384 \text{ тис.грн.}$$

Наступним етапом стане визначення розміру операційного прибутку підприємства за досліджуваний період:

$$ОП_1 = 6550 - (1688 + 1884) = 3078 \text{ тис.грн.}$$

$$ОП_2 = 7448 - (1891 + 2110) = 3447 \text{ тис.грн.}$$

$$ОП_3 = 8416 - (2136 + 2384) = 3896 \text{ тис.грн.}$$

Визначаємо розмір податку на прибуток підприємства:

$$ПП_1 = 3078 * 18\% = 554 \text{ тис.грн.}$$

$$ПП_2 = 3447 * 18\% = 620 \text{ тис.грн.}$$

$$ПП_3 = 3896 * 18\% = 701 \text{ тис.грн.}$$

Визначаємо чистий прибуток в результаті реалізації проекту:

$$ЧП_1 = 3078 - 554 = 2524 \text{ тис.грн.}$$

$$ЧП_2 = 3447 - 620 = 2827 \text{ тис.грн.}$$

$$ЧП_3 = 3896 - 701 = 3195 \text{ тис.грн.}$$

Важливим в реалізації інвестиційного проекту є визначення дисконтованих грошових потоків. Дисконтування - це процес приведення майбутніх грошових потоків до теперішньої вартості. При цьому основними

двома факторами, які впливають на дисконтовану величину є майбутні грошові потоки та фактор дисконтування.

Визначаємо ставку дисконту для даного проєкту, врахуємо минулорічний інфляційний показник 15%:

$$D_1 = 1 / (1 + 0,15) = 0,87$$

$$D_2 = 1 / (1 + 0,15)^2 = 0,756$$

$$D_3 = 1 / (1 + 0,15)^3 = 0,658$$

На підставі ставки дисконту визначимо реальний дисконтований грошовий потік реалізації інвестиційного проєкту:

$$ДГП_1 = 3840 \cdot 0,87 = 3339 \text{ тис.грн.}$$

$$ДГП_2 = 4143 \cdot 0,756 = 3133 \text{ тис.грн.}$$

$$ДГП_3 = 3840 \cdot 0,658 = 2966 \text{ тис.грн.}$$

Таким чином, чистий дисконтований грошовий потік протягом першого року реалізації проєкту становитиме 3339 тис.грн., другого – 3133 тис.грн., третього – 2966 тис.грн.

На завершення визначимо залишковий грошовий потік внаслідок реалізації інвестиційного проєкту:

$$ЗГП_1 = - 3949 + 3339 = - 609 \text{ тис.грн.}$$

$$ЗГП_2 = - 609 + 3133 = 2523 \text{ тис.грн.}$$

$$ЗГП_3 = 2523 + 2966 = 5489 \text{ тис.грн.}$$

Відповідно, реалізація запропонованого інвестиційного процесу принесе додатково підприємству грошовий потік у розмірі 5489 тис.грн.

Як наслідок реалізації інвестиційного процесу визначимо показники, що характеризують ефективність його реалізації: розмір інвестицій, чистий приведений дохід, період окупності, індекс рентабельності.

Розмір інвестицій у проєкт становить 3949 тис.грн.

Чистий приведений дохід від реалізації проєкту становить 9438 тис.грн.

Індекс рентабельності проєкту:

$$IP = 9438 / 3949 = 2,39 \text{ грн./грн.}$$

Відповідно, на одну гривню інвестованих у проєкт коштів підприємство отримує грошовий потік у сумі 2,39 грн.

Період окупності проєкту - це час, за який сума прибутку від реалізації проєкту відшкодовує суму витрат на його впровадження:

$$ПО = 1 + (609 / 3133) = 1,2 \text{ року}$$

Отже, запропонований інвестиційний проєкт є ефективний і може бути реалізований, оскільки дасть можливість протягом трьох років його реалізації отримати чистий приведений дохід на суму 9438 тис.грн. (при обсягу інвестицій 3949 тис.грн.), індекс рентабельності проєкту складатиме 2,39 грн./грн., період окупності - 1,2 року.

3.3. Прогнозування показників фінансового стану підприємства

Вагомим в контексті дослідження фінансового стану є прогнозування, проведення якого дасть змогу отримати інформацію щодо основних показників діяльності, прийняти управлінські рішення та визначити резерви підвищення результативності.

Для прогнозування фінансового стану використовують економетричні моделі та алгоритми [59, с. 535]; метод часових рядів (рядів динаміки); балансовий метод; методи експертних оцінок. Найбільш простішими та достовірними для оцінювання є використання методу часових рядів.

Динамічні процеси в економіці виступають у вигляді ряду послідовно розташованих у хронологічному порядку значень того чи іншого показника, який у своїй зміні віддзеркалює перебіг розвитку досліджуваного явища або процесу. Такі ряди числових значень можна використовувати для обґрунтування різних моделей соціально-економічних систем.

Трендом часового ряду називають нециклічну компоненту, що плавно змінюється та описує чистий вплив довготривалих факторів, ефект яких визначається поступово. Використовуючи засоби MS Excel представимо лінію тренду для ключових показників фінансового стану ПрАТ «ТерА» за період прогнозування показників - три роки.

Перш за все вибираємо показники фінансової звітності ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр. створюємо лінійний графік та додаємо лінію тренду за допомогою вбудованого інструменту «Додати лінію тренду» (рис.3.4).

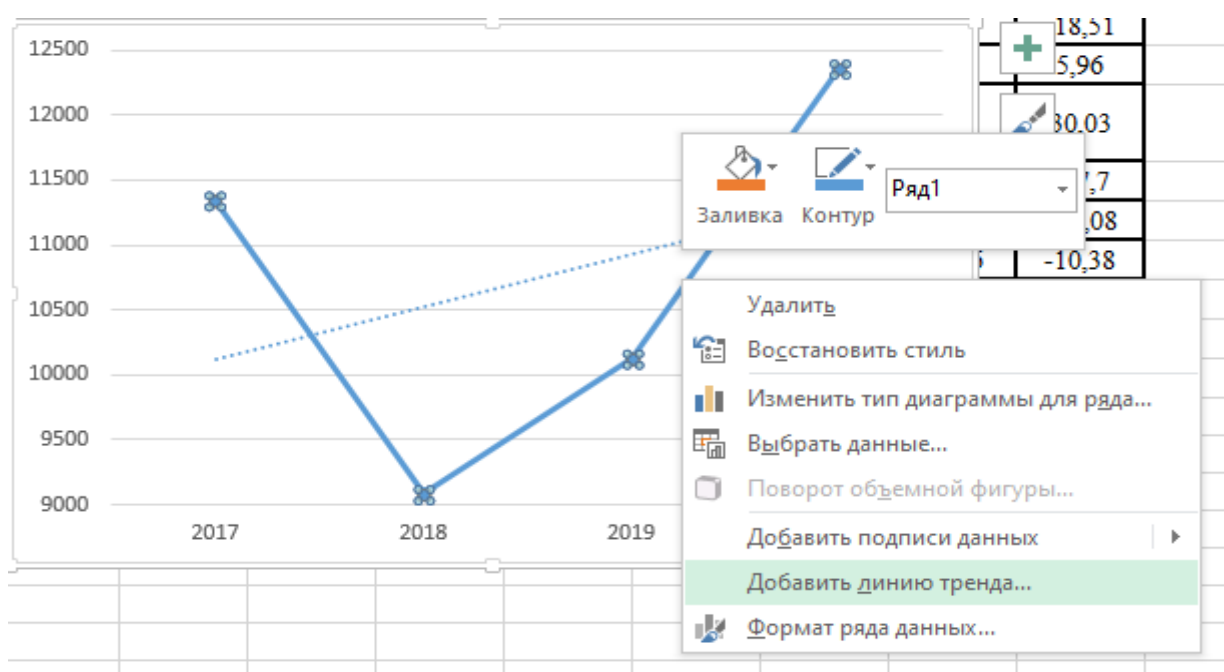

Рис.3.4. Лінія тренду показника вартості активів ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр.

На рисунку 3.4. представлена лінія тренду показників вартості активів досліджуваного підприємства, відповідно для прогнозування показників на майбутній період інструментом MS Excel «Прогноз вперед на» здійснимо прогнозування показнику вартості активів на три роки вперед, що представлено на рис.3.5.

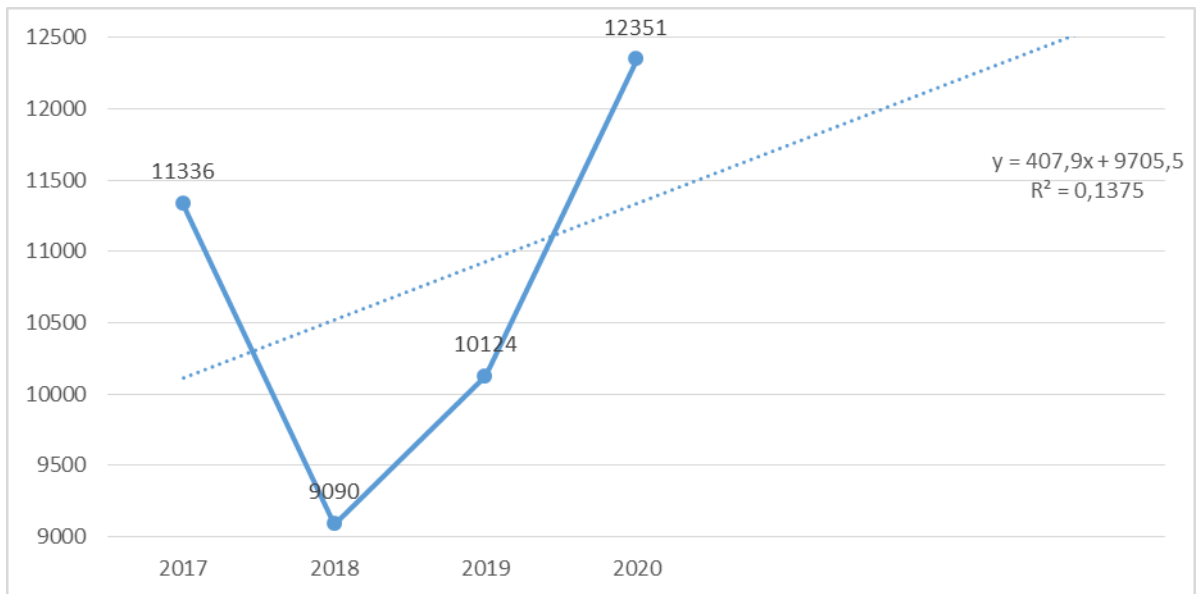

Рис.3.5. Прогнозування лінії тренду показника вартості активів ПрАТ «ТерА» за період 2017-2024 рр. (прогноз)

Сформоване рівняння лінії тренду $y = 407,9x + 9705,5$ вказує на подальше можливе зростання досліджуваного показника, при чому орієнтовний рівень зростання показника становитиме 407,9 тис. грн. Відповідно прогнозні показники вартості активів становитимуть:

$$A_{2022} = 12351 + 407,9 = 12758,9 \text{ тис.грн.}$$

$$A_{2023} = 12351 + 407,9 + 407,9 = 13166,8 \text{ тис.грн.}$$

$$A_{2024} = 12351 + 407,9 + 407,9 + 407,9 = 13574,7 \text{ тис.грн.}$$

Одним з показників, що описують якість побудованої моделі, є коефіцієнт детермінації (R^2), який ще називають величиною достовірності апроксимації. З його допомогою можна визначити рівень точності прогнозу. Коефіцієнт детермінації для моделі приймає значення від 0 до 1. Чим ближче значення коефіцієнта до 1, тим сильніша точність прогнозу. В даному випадку коефіцієнт детермінації низький ($R^2=0,14$), відповідно точність прогнозу є слабкою.

Визначимо і інші показники, які характеризують фінансовий стан ПрАТ «ТерА» у майбутньому періоді із використанням інструментів трендового аналізу. Зокрема, спрогнозуємо таким методом показники: вартість власного капіталу, обсяги реалізації продукції, собівартість реалізації продукції, рівень дебіторської та кредиторської заборгованостей та чистий прибуток

підприємства. Показники прогнозування фінансової звітності ПрАТ «ТерА» на основі трендового аналізу представимо у додатку М.

За результатами аналізу трендового аналізу необхідно відмітити зміну основних показників, зокрема спостерігатиметься зростання собівартості реалізації та зниження розмірів реалізації продукції враховуючи сучасні тенденції, при чому ймовірність такої динаміки дуже велика, адже показник - коефіцієнт детермінації (R^2) є досить значним.

Спостерігатиметься зростання обсягів дебіторської та кредиторської заборгованостей ПрАТ «ТерА», а також хоча і зростатиме чистий прибуток, поряд із цим знижуватиметься розмір власного капіталу досліджуваного підприємства. Прогнозні показники подамо у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Поточні та прогнозні показники фінансової звітності ПрАТ «ТерА» за період 2017-2024 рр.

Показники	Поточні показники				Прогнозні показники		
	2017	2018	2019	2020	2022	2023	2024
Основні показники фінансової звітності							
Вартість власного капіталу	5780	-2236	-2334	-2210	-4616,8	-7023,6	-9430,4
Вартість реалізованої продукції	54350	49495	42774	44291	40602	36913	33224
Собівартість реалізованої продукції	45202	44668	47596	47897	48998,3	50099,6	51200,9
Кредиторська заборгованість	5556	11326	12458	14561	17375,7	20190,4	23005,1
Дебіторська заборгованість	2716	1179	1671	2434	2398,6	2363,2	2327,8
Чистий прибуток	-788	-8016	-98	124	1189,4	2254,8	3320,2
Основні показники фінансового стану							
Рентабельність реалізації	-1,45%	-16,20%	-0,23%	0,28%	2,93%	6,11%	9,99%
Рентабельність власного капіталу	-13,63%	358,50%	4,20%	-5,61%	-25,76%	-32,10%	-35,21%
Рентабельність господарської діяльності	-1,74%	-17,95%	-0,21%	0,26%	2,43%	4,50%	6,48%
Оборотність власного капіталу	9,40	-22,14	-18,33	-20,04	-8,79	-5,26	-3,52
Оборотність дебіторської заборгованості	20,01	41,98	25,60	18,20	16,93	15,62	14,27
Оборотність кредиторської заборгованості	9,78	4,37	3,43	3,04	2,34	1,83	1,44
Фінансова автономія	0,510	-0,246	-0,231	-0,179	-0,362	-0,533	-0,695

Враховуючи поточні тенденції, на підставі використання трендового аналізу, нами визначено наступну динаміку та тенденції в основних показниках фінансово-господарської діяльності та фінансового стану. Щодо вартості власного капіталу, то тенденція, враховуючи рівняння тренду ($Y = -2406,8x + 5767$) надалі буде негативною, про що засвідчують дані рис. 3.6.

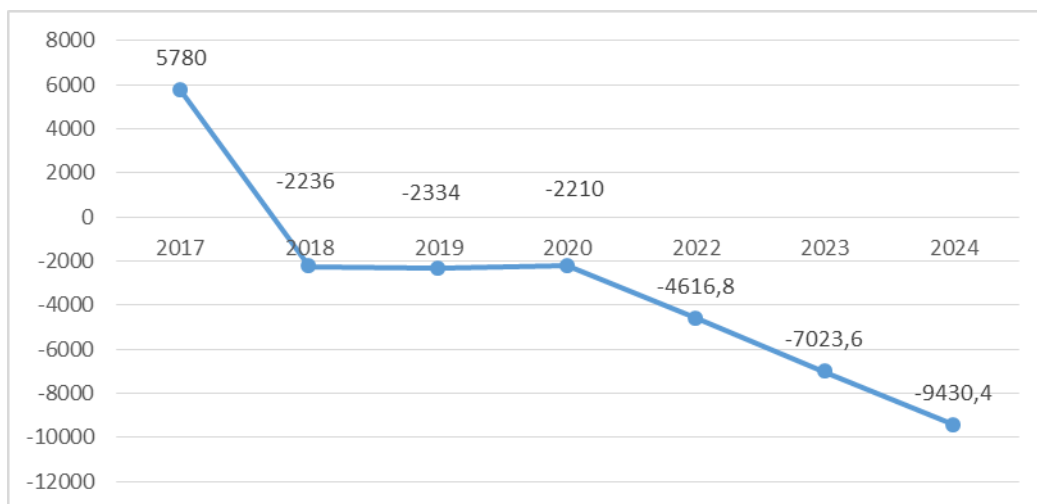

Рис.3.6. Динаміка власного капіталу ПрАТ «ТерА» за період 2017-2024 рр. (прогноз)

Знижуватиметься вартість реалізації продукції та зростатиме собівартість реалізації, що обумовлюватиме акцентування уваги на виробництві окремого асортименту виробів із високими якісними параметрами (рис.3.7).

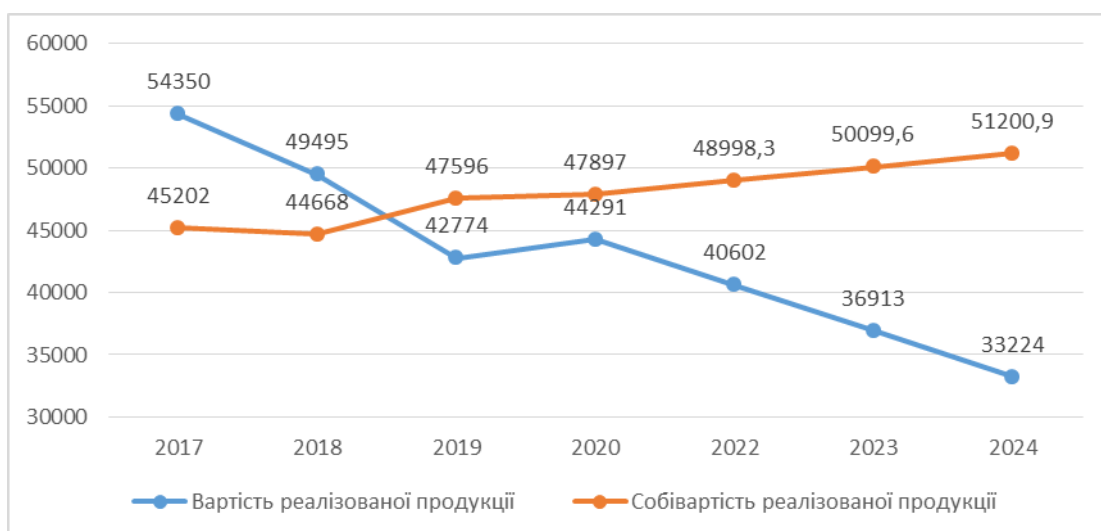

Рис.3.7. Динаміка реалізації та собівартості реалізації продукції ПрАТ «ТерА» за період 2017-2024 рр. (прогноз)

Враховуючи сучасну динаміку спостерігатиметься зміна розміру кредиторської та дебіторської заборгованостей ПрАТ «ТерА», що представлено на рис.3.8.

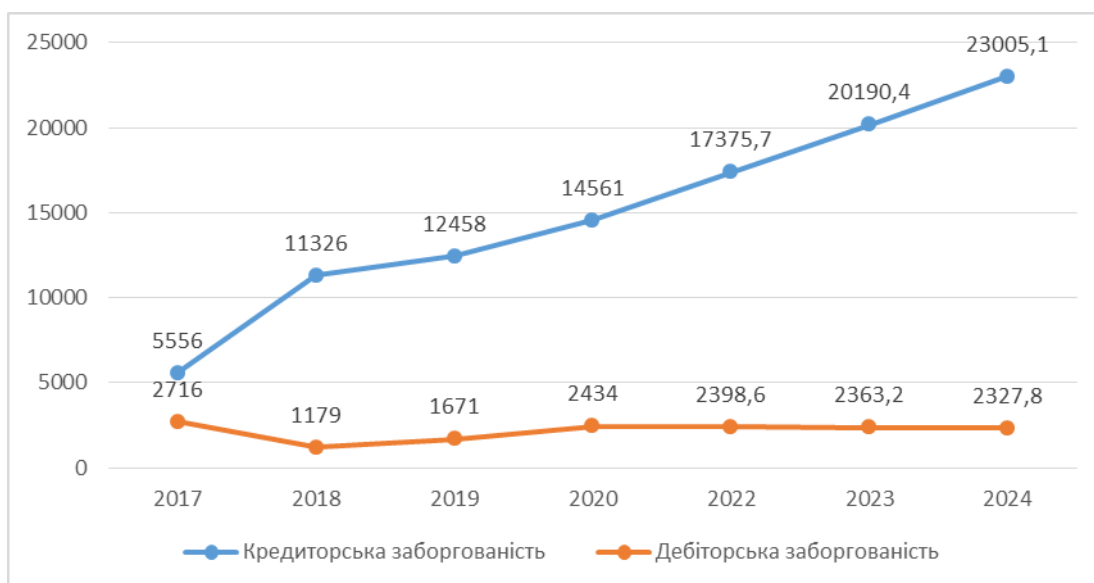

Рис.3.8. Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованостей ПрАТ «ТерА» за період 2017-2024 рр. (прогноз)

Зниження розміру дебіторської заборгованості є позитивним явищем, а зростання розміру кредиторської заборгованості обумовлено негативними фінансово-економічними результатами та низькою фінансовою стійкістю даного підприємства.

Протягом прогностного періоду розмір чистого прибутку збільшуватиметься щороку на 1065,4 тис.грн., зокрема у прогностному періоді розмір чистого прибутку становитиме 1189,4 тис.грн. у 2022 році, 2254,8 тис.грн. у 2023 році та 3320,3 тис.грн. у 2024 році. Проте враховуючи інші показники фінансової звітності та низький коефіцієнт детермінації ймовірність настання такої події є досить низькою. Відповідно, найбільш ймовірно, що ПрАТ «ТерА» в прогностному періоді, якщо і отримуватиме прибуток, то його показник буде значно нижчим ніж визначений інструментарієм трендового аналізу.

В контексті, зростання прибутковості та покращення показників фінансового стану ПрАТ «ГерА» важливим заходами є:

а) щодо власного капіталу та підвищення фінансової стійкості підприємства:

- 1) забезпечення зростання прибутковості підприємства;
- 2) продаж цінних паперів підприємства на відкритому ринку;
- 3) формування резервів для погашення майбутніх заборгованостей підприємства.

б) щодо підвищення обсягів реалізації продукції та оборотності капіталу підприємства:

- 1) зростання обсягів реалізації за рахунок оновлення виробничого потенціалу та збільшення продажу продукції;
- 2) реалізація проєкту оновлення продукції за рахунок випуску та реалізації тортів «Празького тарту» та «Торт із чорносливом»;
- 3) визначення оптимального співвідношення між загальним обсягом і різними видами кредиторської заборгованості;
- 4) визначення кредитного періоду;
- 5) розробка системи дисконтів й інших методів стимулювання більше ранньої оплати дебіторської заборгованості.

в) щодо збільшення чистого прибутку та зростання рентабельності підприємства:

1) за рахунок зниження ціни закупівлі: скорочення кількості посередників, використання системи цінових знижок, закупівля окремих товарів за кордоном, розвиток власного виробництва та ін;

2) за рахунок збільшення ціни реалізації: здійснення ефективної цінової політики, експорт товарів, розширення продажу товарів у передпіковий період;

3) за рахунок нарощення обсягів реалізації, завдяки: здійсненню маркетингу збуту товарів, надання кредиту при реалізації товарів тривалого користування, вжиття ефективних рекламних заходів.

На наш погляд, реалізація запропонованих заходів повинна бути реалізована комплексно. Дана синергія дасть можливість вийти із фінансової кризи та забезпечити зростання ключових показників фінансового стану і підвищити ефективність виробничого-господарської діяльності ПрАТ «ТерА» у стратегічній перспективі.

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. Організація охорони праці на підприємстві ПрАТ «ТерА»

В організації охорони праці на підприємстві ПрАТ «ТерА» беруть участь служба із охорони праці разом із директором підприємства (загальний контроль виконання наказів із охорони праці на підприємстві), а також керівники окремих структурних підрозділів та служб (виконання розпоряджень із охорони праці на дільницях). Служба охорони праці даного підприємства опрацьовує ефективну цілісну систему управління охорони праці підприємства; сприяє удосконаленню діяльності кожного структурного підрозділу і кожної посадової особи; проводить оперативно-методичне керівництво роботою з охорони праці; розробляє разом зі структурними підрозділами підприємства комплексні заходи щодо досягнення нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища (підвищення існуючого рівня охорони праці, якщо встановлені норми досягнуті), а також розділ «Охорона праці» у колективному договорі; проводить для працівників вступний інструктаж з питань охорони праці.

Основним завданням з питань організації охорони праці на ПрАТ «ТерА» є створення здорових і безпечних умов праці. Це досягається реалізувавши комплекс заходів:

- навчання всіх працюючих на підприємстві, перевіркою їх знань та пропагандою охорони праці;
- виконання комплексних (перспективних), річних та оперативних планових заходів з охорони праці;
- оперативний контроль стану охорони праці на підприємстві і негайне усунення шкідливостей та небезпек, виявлених на робочих місцях;
- проведення паспортизації санітарно-технічного стану виробничих приміщень, технологічного обладнання та окремих робочих місць;

- впровадження заходів морального і матеріального заохочення за зразковий стан охорони праці на робочому місці, дільниці, структурному підрозділі;
- забезпечення усіх працюючих необхідними захисними засобами згідно з існуючими нормами.

Виконання цих заходів здійснюється на основі новітніх досягнень науки та передового досвіду, включаючи технічні засоби інформатики, спеціальні засоби сигналізації, блокування та ін.

4.2. Організація фінансування та матеріального забезпечення заходів цивільного захисту працівників підприємства

Кодекс цивільного захисту України забезпечує регламентування основних вимог в контексті фінансування та фінансового забезпечення основних заходів здійснення цивільного захисту працівників підприємства. Фінансування реалізується за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, коштів підприємств та організацій, інших не заборонених законодавством джерел.

Розмір фінансування, котрий виділяється на потенційно небезпечні об'єкти та об'єкти підвищеної небезпеки для реалізації заходів цивільного захисту повинен становити не менше ніж 0,5 відсотка обсягу валового доходу такого об'єкта.

Реалізація фінансового забезпечення функціонування основних підрозділів підприємства із питань цивільного захисту реалізується безпосередньо за кошти підприємства.

Також, в ряді випадків, фінансове забезпечення функціонування та розвитку сил цивільного захисту реалізується за рахунок коштів як державного так і місцевого бюджетів, коштів підприємства та інших не заборонених чинним законодавством джерел походження коштів.

Реалізація фінансування медико-психологічної реабілітації підрозділів цивільного захисту та рятувальників реалізується за рахунок коштів із Державного бюджету України. Розміри фінансування даних заходів визначаються центральними органами виконавчої влади, котрі забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту. Забезпечення медичних працівників служби медицини катастроф, медико-психологічної реабілітації рятувальників інших аварійно-рятувальних служб реалізується за рахунок коштів, що виділяються на утримання зазначених служб із місцевого або державного бюджетів, а також можуть фінансуватися за рахунок коштів підприємств та організацій.

Фінансування громадян, які залучалися до проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та медико-психологічної реабілітації постраждалих реалізується за рахунок коштів, котрі виділяються на ліквідування наслідків надзвичайних ситуацій з Державного бюджету України, в обсязі, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Здійснення фінансування заходів медико-психологічної реабілітації неповнолітніх осіб, постраждалих у надзвичайній ситуації місцевого або об'єктового рівня, а також у яких внаслідок надзвичайної ситуації загинув один або обоє батьків, реалізується за рахунок коштів місцевого або державного бюджетів, коштів підприємств та організацій, інших джерел.

Фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Фінансування заходів щодо попередження, ліквідації надзвичайних ситуацій (далі – НС) та їх наслідків здійснюється за рахунок коштів ПрАТ «ТерА», а також добровільних пожертвувань фізичних та юридичних осіб, благодійних організацій та об'єднань громадян, інших не заборонених законодавством джерел. Частково для ліквідації НС та їх наслідків виділяються

кошти з резервного фонду бюджету відповідно до законодавства України. Порядок фінансування заходів щодо попередження, ліквідації НС та їх наслідків, відшкодування матеріальних збитків тощо визначається нормативно-правовими актами держави.

Постанова КМУ від 04.02.99 р. № 140 «Про порядок фінансування робіт із запобігання і ліквідації НС та їх наслідків» визначає механізм фінансового забезпечення заходів щодо запобігання і ліквідації НС та їх наслідків, удосконалення системи обліку коштів, що виділяються на ці цілі, та контролю за їх використанням.

Фінансування заходів залежно від рівня НС здійснюється на основі затверджених планів робіт, програм та виходячи з обсягу коштів, передбачених у відповідних бюджетах, а також за рахунок власних коштів підприємств, установ та організацій усіх форм власності, що потерпіли від НС.

Додаткові кошти для фінансування заходів з ліквідації НС відповідного рівня або їх наслідків (за умови вичерпання зазначених джерел фінансування) можуть виділятися на підставі клопотання відповідного органу виконавчої влади.

Створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України згідно Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 775.

ВИСНОВКИ

Здійснення діагностики фінансового стану суб'єкта господарювання має свою мету, наявність принципів, методів, функцій та ряд різновидів. Метою фінансової діагностики є інформаційне забезпечення управлінських рішень на основі оцінки майбутньої спроможності підприємства генерувати грошові потоки, отримувати прибуток та створювати додану вартість.

Об'єктом дослідження виступила фінансово-господарська діяльність ПрАТ «ТерА», яке працює на кондитерському ринку України. Здійснивши аналіз основних результатів діяльності ПрАТ «ТерА» за період 2017-2020 рр. необхідно відмітити негативну динаміку, пов'язану із збитковістю та низькими показниками рентабельності підприємства, орієнтуванням на позичковий капітал, наявністю дебіторської та кредиторської заборгованостей. Тому, надзвичайно важливим у перспективному періоді є формування моделі покращення основних показників фінансово-господарської діяльності та фінансового стану досліджуваного підприємства.

Результати оцінювання фінансового стану ПрАТ «ТерА» визначили зниження ключових показників, що його характеризують. Так, мають місце низькі показники фінансової стійкості та орієнтація на позиковий капітал підприємства, зниження показників ділової активності та зростання періоду обороту капіталу, низькі показники ліквідності, платоспроможності та рентабельності фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ТерА».

Основними акцентами для даного підприємства повинні стати зростання обсягу виробництва та реалізації продукції, оптимізація витрат виробництва та зниження собівартості виробництва, зростання чистого прибутку, зниження розмірів дебіторської та кредиторської заборгованостей, раціональне використання наявного робочого капіталу.

В роботі запропоновано інвестиційний проєкт купівлі та оновлення технологічної лінії виробництва тортів «Празький торт» та «Торт із чорносливом».

Інвестиції становитимуть 3949 тис.грн. За результатами оцінювання запропонований інвестиційний проєкт є ефективний і може бути реалізований, оскільки дасть можливість протягом трьох років його реалізації отримати чистий приведений дохід на суму 9438 тис.грн., індекс рентабельності складатиме 2,39 грн./грн., період окупності - 1 рік та 2 міс. Даний проєкт дасть можливість оновити виробничі потужності, впровадити нову інноваційну продукцію у цикл виробництва, забезпечити зростання обсягів виробництва та реалізації продукції, як наслідок дасть можливість збільшити прибутковість ПрАТ «ТерА» у перспективі.

За результатами дослідження прогнозується зростання чистого прибутку, проте ймовірність реалізації зростання досить мала. Відповідно пропонується акцентувати увагу на зростанні обсягів реалізації продукції, чистого прибутку та показників рентабельності за рахунок регулярного впровадження інноваційних технологій у виробничий процес; забезпечувати енерго- та ресурсозбереження на підприємстві; здійснювати зниження собівартості виробництва і реалізації продукції; забезпечувати зростання продуктивності праці.

Стимулювати зростання власного капіталу та підвищити фінансову стійкість підприємства за рахунок: забезпечення зростання прибутковості підприємства; продажу цінних паперів підприємства на відкритому ринку, що дасть можливість збільшити пайовий капітал та залучити необхідний обсяг фінансових ресурсів; формування резервів для погашення майбутніх заборгованостей підприємства за рахунок розподіленого прибутку та залучених коштів.

Реалізація запропонованих заходів повинна бути реалізована комплексно. Дана синергія дасть можливість вийти із фінансової кризи та забезпечити зростання ключових показників фінансового стану і підвищити ефективність виробничого-господарської діяльності ПрАТ «ТерА» у стратегічній перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азарова Л. М., Рузакова О.В. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства: монографія . Вінниця: ВНТУ, 2014. 172 с.
2. Бень Т.Г., Довбня С.Б. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємств. *Фінанси України*. 2002. № 6. С. 53-61.
3. Бондер Г.Д., Хараим Д.Н. Методи прогнозування фінансового стану підприємства на сучасному етапі. *Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції*. 2014. №2. С.14-18.
4. Бровко Л. І., Чепіга О. А. Фінансове прогнозування в системі фінансового забезпечення підприємства. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2015/47.pdf.
5. Воронкова А.Е. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: монографія. Харків : Вид-во „ІНЖЕК”, 2012. 520 с.
6. Гайбура Ю.А., Загнітко Л.А. Фінансове прогнозування як елемент управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. №9. С. 968-974.
7. Герасименко С.С., Головач Н.А. Передбачення фінансового стану підприємства при оцінці його здатності до продовження діяльності. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. №4. С.2-4.
8. Гече С. Ф. Модель прогнозування фінансового стану підприємств на основі фінансових показників. *Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка*. 2021. Вип. 42. С. 162-164.
9. Гринкевич С.С., Литвинець І.В. Діагностика фінансового стану в контексті сучасних тенденцій розвитку економіки. Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету. 2016. №3. С.174 – 178.
10. Громова А. Є., Крамаренко К. В., Рудик Т. О. Аналіз фінансового стану підприємства з огляду ефективного використання фінансових ресурсів. *Молодий вчений*. 2016. № 5 (32). С. 44-47.

11. Жук І.М. Методичні питання фінансового стану підприємства. *Статистика України*. 2016. №2. С.4-10.
12. Захарова Н. О. Комплексний підхід до оцінки фінансового стану підприємства. *Управління розвитком*. Х., 2016. №8. С.22- 27.
13. Захарченко В.О., Счасна С.І. Систематизація методів оцінки фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2015. №3. С.137-144.
14. Зятковський І.В. Проблеми та перспективи фінансової діяльності підприємств України. *Фінанси України*. 2008. № 7. С.39 – 49.
15. Карвацка Н. С. Аналіз методичних підходів до визначення фінансового стану неплатоспроможного підприємства. *Збірник наукових праць*. Черкаси, 2015. Вип.15. С.180–185.
16. Качмарик Я.Д., Малетич Л.С. Підходи до діагностики фінансового стану підприємства. *Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету*. 2014. №10. С.174 – 178.
17. Клементьєва О.Ю. Методика прогнозування фінансового стану підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/NPM_2006/Economics/
- Кодацький В.П. Оцінка фінансового стану суб'єктів господарювання. *Економіка АПК*. 2015. №12. С.74-76.
19. Конторщикова О. Аналіз фінансового стану як передумова ефективного управління підприємством. *Економіка. Фінанси. Право*. 2012. № 6. С. 3-5.
20. Копчак Ю.С. Проблеми діагностики фінансового стану і стійкості функціонування підприємства. *Вісник СумДУ*. 2014. № 9 (68). С. 23-34.
21. Коркуна Д. М. Фінансове прогнозування, як основа фінансових планів підприємства. URL: http://vlp.com.ua/files/86_0.pdf
22. Корнєва Н. О. Прогнозування фінансової звітності в умовах фінансово- економічної кризи. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. №1. С. 138-142.
23. Костецький В.В. Особливості здійснення фінансового оздоровлення

підприємства. *Економічний аналіз*. 2016. Т. 26. № 1. С. 50–57.

24. Кость Я.О. Діагностика фінансового стану підприємств. Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю. Черкаси, 2015. С.134–135.

25. Котенок Г.М. Діагностика фінансового стану підприємства. Научно-технический сборник „Коммунальное хозяйство городов”. 2013. Выпуск 85. Серия: Экономические науки. С. 239 – 247.

26. Котляр М. Аналіз фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2014. №5. С.99 – 104.

27. Которщикова О.А. Аналіз фінансового стану, як передумова ефективного управління підприємством. *Економіка. Фінанси. Право*. 2015. №6. С.3-5.

28. Кручок С.І. Оцінка фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2012. №8. С.40-47.

29. Кузьміна О. М., Печериця Ю. С., Грищук Л. В. Методи прогнозування фінансових показників діяльності підприємства. *Молодий вчений*. 2016. Частина 1. № 1 (28). С. 89-92.

30. Кузьмінська Н.Л., Личак О. О. Діагностування фінансового стану АТ «Харківський тракторний завод» з метою виявлення фінансової кризи. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2018. Вип. 22. С. 245-250.

31. Лагун М. І. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств при визначенні його потенціалу. *Формування ринкових відносин в Україні*. К., 2014. Вип.9 (76). С.64–68.

32. Леснікова М.В. Формування системи відносних показників фінансового стану підприємства. *Проблеми науки*. 2013. № 3. С.17-22.

33. Лисак Г. Г. Особливості суті фінансового стану підприємств торгівлі. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. Х., 2015. Вип.1. С.141–145.

34. Лихота У.П. Фінансова стратегія управління підприємством. *Фінанси*

України. 2021. № 2. С.91 – 95.

35. Майорченко В. Аналіз основних ключових показників фінансового стану підприємства. *Економіст*. 2016. №10. С.46-49.

36. Мамонтова Н.А. Умови забезпечення фінансової стійкості підприємств. *Фінанси України*. 2015. №8. С.103-106.

37. Марченко А.А. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів. *Фінанси України*. 2012. №9. С. 22 – 31

38. Михайлов В., Пилипенко Ю., Бірюченко В. Фінансовий стан підприємства. *Ринок цінних паперів України*. 2014. №5-6. С. 31-38.

39. Мицак О.В. Ліквідність як елемент фінансового управління діяльністю підприємства. *Фінанси України*. 2013. № 10. С. 62 - 65.

40. Міценко Н.Г., Сорока У.П. Фінансовий аналіз як метод діагностики фінансового стану підприємства. Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету. 2019. №11. С.192 – 196.

41. Мішура В. Б., Спіцин В. Є. Економічна сутність, аналіз та оцінка фінансового стану підприємства. *Научний вестник ДГМА*. 2017. №3(24). С. 121-126.

42. Москаленко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №6. С. 180-191.

43. Нагайчук В.В. Фінансове оздоровлення підприємств у контексті зміцнення їхнього фінансового стану. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: «Економічні науки». 2015. Вип. 14 (3). С. 138–141.

44. Назаренко Н.С. Економічне обґрунтування управлінських рішень в малому та середньому бізнесі засобом фінансової діагностики. *ДонДУУ*. 2016. №1 (35). С.197-203.

45. Найденко О.Є. Методика діагностики стану внутрішнього середовища підприємства. *Вісник Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В.Даля*. 2015. №2 (84). С.162-170.

46. Ніколаєнко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №6. С.180-191.
47. Офіційний сайт ПАТ «Тера». URL: <http://tera.ua>
48. Павлова І. В. Прогнозування фінансових показників як елемент планування розвитку діяльності підприємства. *Логістика*. 2014. № 690. С. 752–755.
49. Павловська О.В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2021. № 11. С. 54-62.
50. Паславська І. М. Модель оцінки фінансового стану підприємства. *Вісник Львівського національного університету*. 2012. №12. С.296–305.
51. Петренко В.С., Квасова О.П. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. *International Scientific Journal*. 2015. № 8. С. 139-142.
52. Петряєва З. Ф. Проблеми аналізу фінансового стану підприємства і напрямки його вдосконалення. *Економіка: проблеми теорії та практики*. Д., 2016. Вип.221, т.2. С.398–405.
53. Пешко А. Методологічні аспекти аналізу фінансового стану підприємства. *Ефективність державного управління*. Львів, 2016. Вип.11. С.118–124.
54. Пойда-Носик Н. Н. Фінансова безпека акціонерних товариств: теоретико-методологічний та практичний аспекти системного підходу : монографія. Чернігів: ЧНТУ, 2020. 304 с.
55. Попова С.П., Пилипенко А.В. Методи оцінки та шляхи стабілізації фінансового стану підприємства. *Наукові записки*. 2016. №20. С. 25-36.
56. Приймак С.В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу : Автореф. дис.... канд. екон. наук. 08.00.08. К. : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. 20 с.
57. Приходько Н. І. Поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення. *ФІП ФІП PSE*. 2014. Т. 8, С. 188-190.
58. Раєвнева О.В., Степуріна С.О. Моделювання фінансової діагностики

стану підприємства. *Економіка і регіон*. 2015. №3 (6). С. 74-80.

59. Різник Н., Берестецька О., Іваськів Н. Моделювання конкурентоспроможності торговельного підприємства на основі економетричного підходу. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. Вип. 2 (25). С. 533-540.

URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/38870>

60. Рудницька О. М., Біленська Я.А. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. *Вісник «Логістика»*, Львів: Вид-во НУ ЛП, 2014. № 649. С. 132-138.

61. Савицька В. М., Загородна О.М., Федорович Р.Ф. Економічний аналіз: навчальний посібник. Тернопіль: Видавництво Астон, 2010. 624 с.

62. Сіліна І.В., Хацер М.В. Управління фінансовим станом підприємства в кризових умовах. *Економіка та держава*. 2015. №. 11. С.85-88.

63. Сметанюк О.А. Діагностика фінансового стану підприємства в системі антикризового управління: Автореф. дис.... канд. екон. наук / 08.06.01. Хмельницький : Хмельницьк. нац. ун-т, 2006. 20 с.

64. Сметанюк О.А. Коефіцієнтний підхід до діагностики фінансового стану підприємства. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля*. Луганськ: СХУ ім. В. Даля. 2015. № 13, Ч. II. С. 105-108.

65. Сметанюк О.А. Методика діагностики кризи підприємства за оцінкою показників фінансового стану в умовах організаційних змін. *Вісник Хмельницького національного університету*. Хмельницький: ХНУ, 2015. № 6, Т. 1. С. 128-131.

66. Стеців Л. П. Теоретико-методичні аспекти управління фінансовим станом підприємства. *Наукові записки*. 2014. №.1–2. С.44– 48.

67. Стеців Л. П. Діагностика фінансово-економічної діяльності підприємства: монографія. К. : Вид-во КНЕУ, 2021. 312 с.

68. Телишевська Л. І., Андрущенко Н. П., Сергеев С. С. Фінансове планування як передумова фінансової стабільності підприємства. *Механізм регулювання економіки*. 2014. №2. С. 7179.

69. Титаренко О. С. Сутнісна характеристика фінансового стану

підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. № 3 (54). 2014. С. 177-181.

70. Фальченко О. О. Теоретичні та методичні аспекти прогнозування фінансової звітності підприємств. *Економіка і суспільство*. 2016. № 5. С. 446-449.

71. Федорук О. В. Особливості та проблеми розробки методичних підходів щодо діагностики імовірності банкрутства підприємств. *Інноваційна економіка*. 2010. № 7. С. 126–129.

72. Хотомлянський О. Л., Знахуренко П. А. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2015. № 1. С. 111-117.

73. Худик О. Б. Удосконалення методики прогнозування фінансової звітності. *Вісник Одеського національного університету*. Економіка. 2017. Т.22, Вип. 3 (56). С. 180-185.

74. Цар О.З. Аналіз динаміки фінансового стану підприємств України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. №3. С. 221-238.

75. Черниш С. С. Діагностика фінансового стану підприємства. *Інноваційна економіка*. 2010. № 3. С. 111-114.

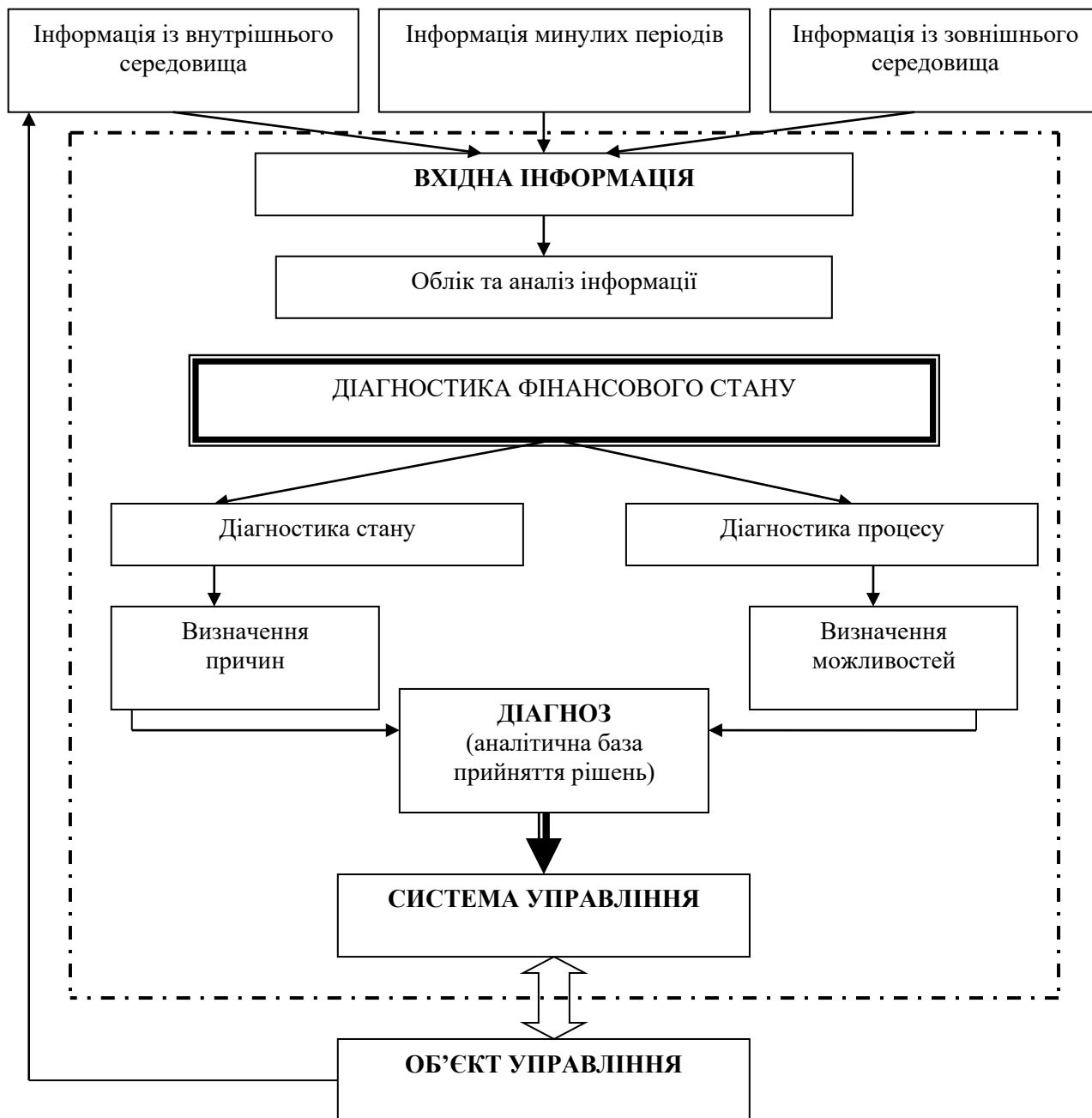
76. Швиданенко Г.О., Олексюк О.І. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: Монографія. К. : КНЕУ, 2002. 290 с.

77. Юнацький М. О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6232>

ДОДАТКИ

Додаток А

Система діагностики фінансового стану підприємства [5, с.109]

Додаток Б

Показники оцінки фінансової стійкості підприємства [30, с.247]

№ з/п	Назва показника	Порядок (формула) розрахунку	Нормативне (рекомендоване) значення
1	Коефіцієнт автономії	$K_{\phi n} = \frac{\Phi.1p.1195}{\Phi.1p.1900}$	> 0,5
2	Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\phi z} = \frac{\Phi.1p.1900}{\Phi.1p.1195}$	–
3	Коефіцієнт маневреності власних засобів	$K_{m\phi k} = \frac{\Phi.1p.(1495 + 1595 - 1095)}{\Phi.1p.1495}$	–
4	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	$K_{m\phi k} = \frac{\Phi.1p.(1101 + 1102 + 1103 + 1104)}{\Phi.1p.(1495 + 1595 - 1095)}$	> 0,5
5	Коефіцієнт фінансової стабільності	$K_{\phi c\tau} = \frac{\Phi.1p.1495 + p.1595}{\Phi.1p.1900}$	> 1
6	Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	$K_{\phi p} = \frac{\Phi.1p.(1595 + 1695 + 1700)}{\Phi.1p.1495}$	Залежить від характеру господарської діяльності
7	Коефіцієнт концентрації власного капіталу (коефіцієнт автономії, коефіцієнт незалежності)	$K_{\phi n} = \frac{\Phi.1p.1195}{\Phi.1p.1900}$	–
8	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$K_{\phi k} = \frac{\Phi.1p.(1595 + 1695 + 1700)}{\Phi.1p.1900}$	–

Додаток В

Показники ділової активності підприємства [30, с.247]

Показник	Розрахунок
Коефіцієнт оборотності активів (трансформації)	$K_{oa} = \frac{\Phi.2p.2000}{\frac{\Phi.1p.1300zp.3 + p.1300zp.4}{2}}$
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$K_{oaa} = \frac{\Phi.2p.2000}{\frac{\Phi.1p.1195zp.3 + p.1195zp.4}{2}}$
Коефіцієнт оборотності запасів	$K_{oz} = \frac{\Phi.2p.2050}{(\Phi.1(p.1100 + p.1110)zp.3 + (p.1100 + p.1110)zp.4) / 2}$
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{odz} = \frac{\Phi.2p.2000}{(\Phi.1(p.1120 + p.1155)zp.3 + (p.1120 + p.1155)zp.4) / 2}$
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$K_{okz} = \frac{\Phi.2p.2050}{(\Phi.1(p.1605 - 1650 + 1690 + 1700)zp.3 + (p.1650 - 1650 + 1690 + 1700)zp.4) / 2}$
Тривалість оборотності активів, дні	$T_{oa} = \frac{360 \text{ днів}}{K_{oa}}$
Тривалість оборотності оборотних активів, дні	$T_{oaa} = \frac{360 \text{ днів}}{K_{oaa}}$
Тривалість оборотності запасів, дні	$T_{oz} = \frac{360 \text{ днів}}{K_{oz}}$
Тривалість оборотності дебіторської заборгованості, дні	$T_{odz} = \frac{360 \text{ днів}}{K_{odz}}$
Тривалість оборотності кредиторської заборгованості, дні	$T_{okz} = \frac{360 \text{ днів}}{K_{okz}}$
Тривалість виробничого циклу, дні	$T_{вц} = T_{oz}$
Тривалість операційного циклу, дні	$T_{оц} = T_{oz} + T_{odz}$
Тривалість фінансового циклу, дні	$T_{фц} = T_{оц} - T_{okz}$
Фондовіддача	$\Phi_v = \frac{\Phi.2p.2000}{\Phi.1p.1010}$
Фондомісткість	$\Phi_m = \frac{\Phi.1p.1010}{\Phi.2p.2000}$
Коефіцієнт оборотності готової продукції	$K_{ogn} = \frac{\Phi.2p.2000}{\Phi.1p.1103}$
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$K_{ovk} = \frac{\Phi.2p.2000}{\Phi.1p.1495}$

Додаток Г

Показники ліквідності та платоспроможності [30, с.249]

Назва показника	Алгоритм розрахунку показника
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{\Phi.1p.1160 + p.1165}{\Phi.1p.1695 + p.1700}$
Коефіцієнт проміжної ліквідності	$K_{прл} = \frac{\Phi.1p.1160 + p.1165 + p.(1120 + \dots + 1155)}{\Phi.1p.1695 + p.1700}$
Коефіцієнт поточної ліквідності	$K_{пл} = \frac{\Phi.1p.1195 + p.1200}{\Phi.1p.1695 + p.1700}$
Показник покриття	$Пп = \frac{\Phi.1p.1195}{\Phi.1p.1695}$
Показник співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	$K_{дкз} = \frac{\Phi.1p.(1120 + 1125 + 1130 + 1135 + 1140 + 1145 + 1155) + \Phi.1p.(1605 + 1615 + 620 + 1630 + 1635 + 1640 + 1645)}{\dots}$

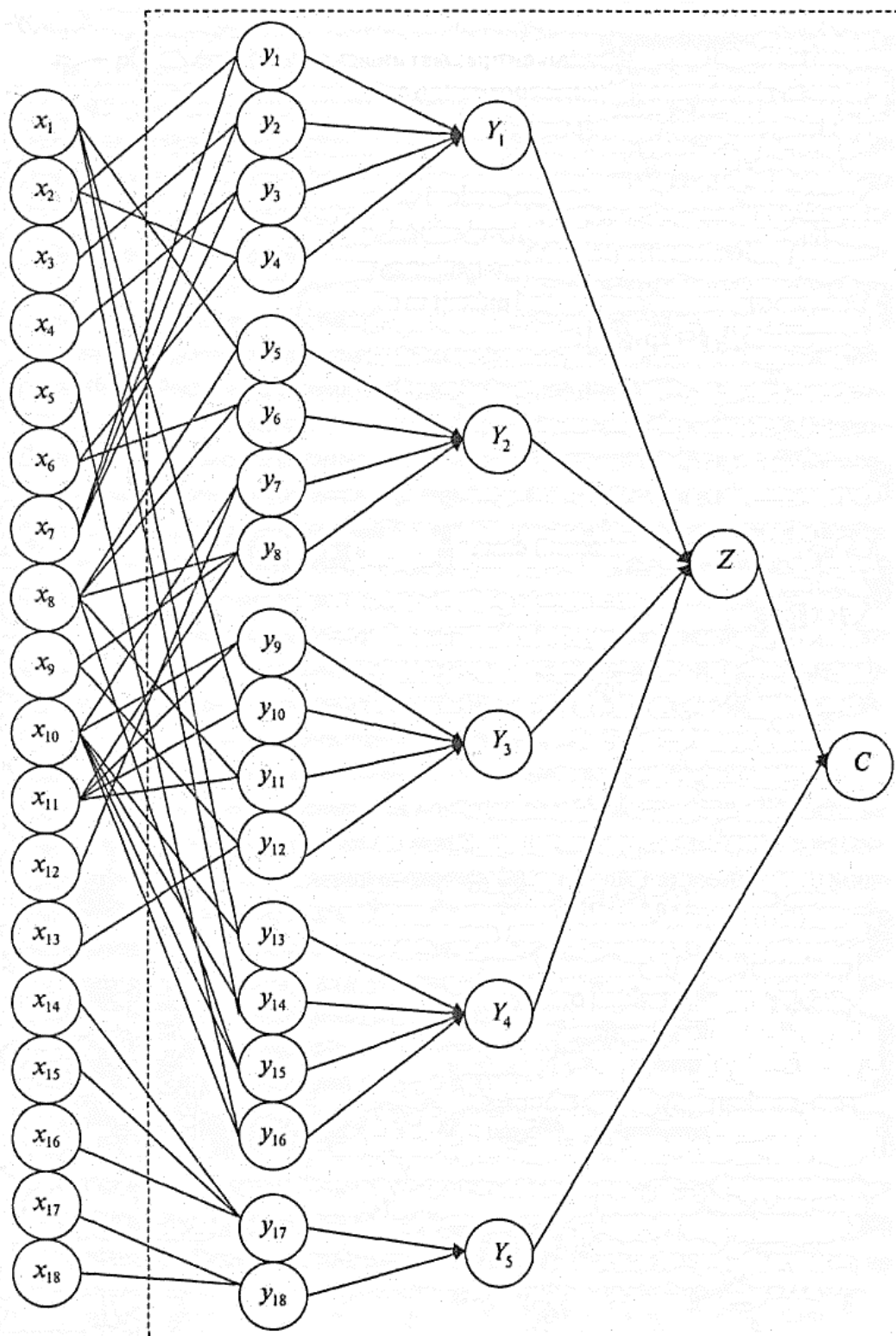
Додаток Д

Показники рентабельності [30, с.249]

Назва показника	Алгоритм розрахунку показника
Рентабельність активів, %	$Pa = \frac{\Phi.2p.2350}{\Phi.1p.1300}$
Рентабельність власного капіталу, %	$P_{вк} = \frac{\Phi.2p.2350}{\Phi.1p.1495}$
Рентабельність продукції, %	$P_{пр} = \frac{\Phi.2p.2090}{\Phi.2p.2050}$
Валова рентабельність продажу, %	$BP_n = \frac{\Phi.2p.2090}{\Phi.2p.2000}$
Операційна рентабельність продажу, %	$OP_n = \frac{\Phi.2p.2190}{\Phi.2p.2000}$
Чиста рентабельність продажу, %	$CP_n = \frac{\Phi.2p.2350}{\Phi.2p.2000}$

Додаток Е

Дерево логічного виводу (до моделі діагностики фінансового стану підприємства із застосуванням інструментарію нечіткої логіки) [66, с.109]

Додаток К

Фінансова звітність підприємства ПрАТ «ТерА» за 2020 рік

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "ТерА"	КОДИ	01.01.2021
Територія	Тернопільська область, м.Тернопіль	Дата	01.01.2021
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за ЄДРПОУ	00375697
Вид економічної діяльності	Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання	за КОАТУУ	6110100000
		за КОПФГ	230
		за КВЕД	10.72

Середня кількість працівників: 157

Адреса, телефон: 46006 м.Тернопіль, вул.Пирогова, 11, (0352) 52-44-38

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	Код за ДКУД 1801001	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	10	625
первісна вартість	1001	74	635
накопичена амортизація	1002	(64)	(10)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	29
Основні засоби	1010	3 254	4 152
первісна вартість	1011	14 929	16 523
знос	1012	(11 675)	(12 371)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0

Усього за розділом I	1095	3 264	4 806
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4 234	4 752
Виробничі запаси	1101	3 204	3 582
Незавершене виробництво	1102	0	69
Готова продукція	1103	1 030	1 101
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 481	2 075
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	268
з бюджетом	1135	3	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	187	91
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	859	353
Готівка	1166	74	131
Рахунки в банках	1167	785	222
Витрати майбутніх періодів	1170	6	6
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	90	0
Усього за розділом II	1195	6 860	7 545
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	10 124	12 351

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 750	1 750
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	4 217	4 217
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	50	50
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-8 351	-8 227
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0

Усього за розділом I	1495	-2 334	-2 210
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	4 408	5 220
розрахунками з бюджетом	1620	233	135
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	122	128
розрахунками з оплати праці	1630	525	560
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	157	184
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	7 013	8 334
Усього за розділом III	1695	12 458	14 561
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	10 124	12 351

Керівник

Мамай Олександр Васильович

Головний бухгалтер

Жукова Ірина Йосипівна

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "ТерА"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			01.01.2021
			00375697

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	44 291	42 774
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(47 897)	(47 596)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	0	0
збиток	2095	(3 606)	(4 822)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	16 516	16 378
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(5 573)	(4 615)
Витрати на збут	2150	(6 829)	(6 710)
Інші операційні витрати	2180	(324)	(353)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	184	0
збиток	2195	(0)	(122)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0

Інші доходи	2240	0	25
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(60)	(1)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	124	0
збиток	2295	(0)	(98)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	124	0
збиток	2355	(0)	(98)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	124	-98

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	35 433	38 146
Витрати на оплату праці	2505	15 679	15 243
Відрахування на соціальні заходи	2510	3 433	3 361
Амортизація	2515	1 220	639
Інші операційні витрати	2520	6 097	1 886
Разом	2550	61 862	59 275

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	6 998 549	6 998 549
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	6 998 549	6 998 546
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,017720	-0,014000

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,017720	-0,014000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Мамай Олександр Васильович

Головний бухгалтер

Жукова Ірина Йосипівна

Фінансова звітність підприємства ПрАТ «ТерА» за 2019 рік

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "ТерА"	Дата	КОДИ
Територія	Тернопільська область, м.Тернопіль	за ЄДРПОУ	01.01.2020
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	00375697
Вид економічної діяльності	Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання	за КОПФГ	6110100000
		за КВЕД	230
			10.72

Середня кількість працівників: 190
Адреса, телефон: 46006 м.Тернопіль, вул.Пирогова, 11, (0352) 52-44-38
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.
Форма №1

		Код за ДКУД	
		1801001	
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	10	10
первісна вартість	1001	74	74
накопичена амортизація	1002	(64)	(64)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	150	0
Основні засоби	1010	2 486	3 254
первісна вартість	1011	13 707	14 929
знос	1012	(11 221)	(11 675)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0

Усього за розділом I	1095	2 646	3 264
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4 978	4 234
Виробничі запаси	1101	3 879	3 204
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	1 099	1 030
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	913	1 481
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	23	3
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	243	187
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	160	859
Готівка	1166	130	74
Рахунки в банках	1167	30	785
Витрати майбутніх періодів	1170	10	6
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	117	90
Усього за розділом II	1195	6 444	6 860
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	9 090	10 124

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 750	1 750
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	4 217	4 217
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	50	50
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-8 253	-8 351
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0

Усього за розділом I	1495	-2 236	-2 334
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	5 104	4 408
розрахунками з бюджетом	1620	20	233
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	99	122
розрахунками з оплати праці	1630	464	525
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	176	157
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	5 463	7 013
Усього за розділом III	1695	11 326	12 458
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	9 090	10 124

Керівник

Мамай Олександр Васильович

Головний бухгалтер

Кобилецька Галина Романівна

Підприємство Приватне акціонерне товариство "ТерА"

	КОДИ
Дата	01.01.2020
за ЄДРПОУ	00375697

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)

за 2019 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	42 774	49 495
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(47 596)	(44 668)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	0	4 827
збиток	2095	(4 822)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	16 378	539
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(4 615)	(4 317)
Витрати на збут	2150	(6 710)	(7 501)
Інші операційні витрати	2180	(353)	(1 583)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(122)	(8 035)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0

Інші доходи	2240	25	20
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1)	(1)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(98)	(8 016)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(98)	(8 016)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-98	-8 016

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	38 146	36 267
Витрати на оплату праці	2505	15 243	13 741
Відрахування на соціальні заходи	2510	3 361	2 826
Амортизація	2515	639	636
Інші операційні витрати	2520	1 886	4 600
Разом	2550	59 275	58 070

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	6 998 549	6 998 546
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	6 998 546	6 998 546
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0,014000	-1,145380

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0,014000	-1,145380
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Мамай Олександр Васильович

Головний бухгалтер

Кобилецька Галина Романівна

Усього за розділом I	1095	3 452	2 646
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4 815	4 978
Виробничі запаси	1101	3 209	3 879
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	1 606	1 099
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 393	913
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	22	23
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	301	243
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	276	160
Готівка	1166	13	130
Рахунки в банках	1167	263	30
Витрати майбутніх періодів	1170	8	10
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	69	117
Усього за розділом II	1195	7 884	6 444
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	11 336	9 090

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 750	1 750
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	4 217	4 217
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	50	50
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-237	-8 253
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0

Усього за розділом I	1495	5 780	-2 236
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	3 513	5 104
розрахунками з бюджетом	1620	367	20
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	70	99
розрахунками з оплати праці	1630	392	464
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	149	176
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1 065	5 463
Усього за розділом III	1695	5 556	11 326
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	11 336	9 090

Примітки: д/н

Керівник

Мамай Олександр Васильович

Головний бухгалтер

Кобилецька Галина Романівна

Підприємство

Приватне акціонерне товариство "ТерА"

Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2019
00375697

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)

за 2018 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	49 495	54 350
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(44 668)	(45 202)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	4 827	9 148
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	539	255
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(4 317)	(3 160)
Витрати на збут	2150	(7 501)	(6 462)
Інші операційні витрати	2180	(1 583)	(273)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(8 035)	(492)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0

Інші доходи	2240	20	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(296)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(8 016)	(788)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(8 016)	(788)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-8 016	-788

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	36 267	34 200
Витрати на оплату праці	2505	13 741	11 939
Відрахування на соціальні заходи	2510	2 826	3 982
Амортизація	2515	636	683
Інші операційні витрати	2520	4 600	4 293
Разом	2550	58 070	55 097

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	6 998 546	6 998 546
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	6 998 546	6 998 546
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1,145380	-0,112590

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1,145380	-0,112590
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник Мамай Олександр Васильович

Головний бухгалтер Кобилецька Галина Романівна

Додаток Л

Методи оцінки ефективності проекту, що базуються на дисконтуванні грошових потоків [1, с.109]

Показник	Методика розрахунку	Примітки
1	2	3
Чистий дисконтований дохід (NPV)	<p>єдиноразове здійснення інвестицій та тривалий період отримання вигод:</p> $NPV = \sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1+i)^k} - IC,$ <p>де: IC — первісні інвестиції; CF_k — грошові потоки відповідного року; i — кількість періодів ($k = 1, 2, \dots, n$), у яких визначені грошові потоки; r — ставка дисконту.</p>	<p>Якщо $NPV > 0$ — проект можна приймати; $NPV = 0$ — проект не спричинить ні прибутків, ні збитків; $NPV < 0$ — проект збитковий і його варто відхилити. Дає змогу отримати абсолютну величину ефекту від реалізації проекту <i>Недоліки методу :</i> 1. Дає відповідь лише на питання, чи сприяє аналізований варіант інвестування зростанню цінності фірми або багатства інвестора взагалі, але не вказує на відносну міру такого зростання. 2. Складність визначення ставки дисконтування, від якої суттєво залежать результати оцінки. 3. Незмінність ставки дисконтування при розрахунку ЧПВ є досить великим припущенням. 4. Не дозволяє оцінити ступінь (резерв) стійкості проекту.</p>
	<p>тривале здійснення інвестицій та тривалий період отримання вигод</p> $NPV = \sum_{t=0}^n \frac{CF_t}{(1+i)^t} - \sum_{t=0}^n \frac{I_t}{(1+i)^t}$ <p>де I_t — інвестиційні витрати в період t.</p>	
	<p><i>Випадок перпетуїтету, коли здійснюється інвестування в проект, термін життя якого явно не обмежений. Формула Гордона</i></p> $NPV = \frac{CF_1}{i \pm g} - I_0,$ <p>де CF_1 — надходження грошових коштів у кінці першого року після здійснення інвестицій; g — очікуваний постійний темп щорічного зростання (зменшення) грошових надходжень за проектом</p>	

1	2	3
<p>Індекс прибутковості (PI)</p>	<p>1. Варіант, що передбачає одноразове здійснення інвестицій та тривалий період отримання вигод:</p> $PI = \frac{\sum_{t=1}^T \frac{CF_t}{(1+i)^t}}{I_0}$ <p>2. Варіант що передбачає тривале здійснення інвестицій та тривалий період отримання вигод:</p> $PI = \frac{\sum_{t=1}^T \frac{CF_t}{(1+i)^t}}{\sum_{t=1}^T \frac{I_t}{(1+i)^t}}$	<p>Проект відхиляється, якщо $PI < 1$; приймається, якщо $PI > 1$; а у випадку $PI = 1$, проект є ні прибутковим, ні збитковим.</p> <p>PI тісно зв'язаний з NPV. Якщо NPV позитивна, то й $PI > 1$, і навпаки. Якщо $PI > 1$, проект ефективний, якщо $PI < 1$ — неефективний.</p> <p>Дає змогу отримати відносну величину ефекту від реалізації</p> <p><i>Проблеми розрахунку індексу рентабельності – здійснення інвестицій частинами протягом декількох періодів, а не єдиною сумою відразу. У цьому разі використання PI як критерію ранжування проектів є не досить коректним, оскільки принцип розрахунку цього показника та різні схеми інвестування за проектами порушують умови тотожного зіставлення</i></p>
<p>Дисконтований коефіцієнт рентабельності інвестицій</p>	<p>$DROI = NPV/PV(CF_{inv}) = PI - 1$</p>	<p>DROI більше 0 – проект приймається</p>
<p>Показник внутрішньої норми прибутковості (IRR)</p>	<p>$IRR = r$, при якому $NPV = f(r) = 0$.</p> $\sum_{t=0}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t} - \sum_{t=0}^n \frac{I_t}{(1+k)^t} = 0$	<p>Підприємство може приймати будь-які рішення інвестиційного характеру, рівень рентабельності яких (IRR) є не нижчим поточного показника ціни капіталу (CC — Cost Capital).</p> <p>Якщо $IRR < CC$, то такий проект відхиляється, якщо $IRR > CC$, то приймається.</p>

1	2	3
	$IRR = A + \frac{a(B - A)}{(a - b)}$ <p>де А — величина ставки дисконту, при якій NPV позитивна; В — величина ставки дисконту, при якій NPV негативна; а — величина позитивної NPV, при величині ставки дисконту А; b — величина NPV, при величині ставки дисконту В.</p> <p>Точне значення ВНП можна визначити за формулою</p>	<p>У випадку обмеженості інвестиційних ресурсів вибирають проект із більшим <i>IRR</i></p> <p>Показує верхню межу припустимого рівня дисконтної ставки, перевищення якої робить проект збитковим</p>
<p>Дисконтований термін окупності інвестицій</p>	$DPP = \min n,$ <p>при якому $\sum_{k=1}^n P_k * \frac{1}{(1+r)^k} \geq IC$</p> $DPP = t + \frac{ KPV_t }{PV_{t+1}}$ <p>, де</p> <p>t – рік останнього від’ємного значення кумулятивної вартості; <i>KPV_t</i>– кумулятивна вартість t року (останнє від’ємне значення), грн.; <i>PV_{t+1}</i> – дисконтована вартість грошового потоку у t+1 році, грн.</p>	<p>а) проект приймається, якщо є окупність; б) проект приймається лише в тому випадку, якщо термін окупності не перевищує встановленого в організації ліміту.</p> <p>Дає змогу визначити, який проміжок часу необхідний для того, щоб відшкодувати початкові інвестиції з урахуванням часу</p>
<p>Показник вигід/витрат (BCR)</p>	$BCR = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}}$	<p>Доцільно фінансувати проект з коефіцієнтами BCR, більшими або рівними одиниці.</p>

Додаток М

Прогнозування основних показників фінансової звітності підприємства

ПрАТ «ТерА»

